

Διάλογος

ISSN: 2529-170X

ΤΕΥΧΟΣ

118

ΑΘΗΝΑ

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2024

ΜΕ ΤΗΝ ΕΥΓΕΝΙΚΗ ΧΟΡΗΓΙΑ
ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΔΙΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ
ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΩΝ ΓΟΝΕΩΝ

ΔΙΑΛΟΓΟΣ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ:

«Διορθόδοξος Σύνδεσμος Πρωτοβουλιῶν Γονέων»
ὕπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου
Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Τερωνίου

Ἱδρυτής: π. Ἀντώνιος Ἀλεβιζόπουλος (†)

ΕΚΔΟΤΗΣ:

Πρωτ. Κυριακὸς Τσουρὸς, Ἐπίσκοπος Μπουκόμπα κ. Χρυσόστομος,
Ἀρχιμ. Μελέτιος Στάθης, Οἶκον. Ἀνδρέας Γκατζέλης, Κωνσταντῖνος
Παπαχριστοδούλου

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ:

Πρωτ. Κυριακὸς Τσουρὸς, Ἰασίου 1, Ἀθήνα

ΥΠΟΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΚΔΟΣΗΣ:

Οἰκονόμος Ἀνδρέας Γκατζέλης

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

Μητροπολίτης Βράτσας κ. Γρηγόριος, Βουλγαρία – Ἐπίσκοπος Καρ-
πασίας κ. Χριστοφόρος, Κύπρος – Ἐπίσκοπος Μπουκόμπα κ. Χρυσό-
στομος – Ἐπίσκοπος Σιεματίτσε κ. Βαρσανούφιος, Πολωνία – Ἡγού-
μενος Θεοφάνης Λουκιάνωφ, Ρωσία – Καθηγητὴς Cipriani Streza,
Ρουμανία – Γεωργία Μπουρδάκου

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΥΛΗΣ:

Πρωτ. Κυριακὸς Τσουρὸς – Οἶκον. Ἀνδρέας Γκατζέλης –
Κων/νος Παπαχριστοδούλου

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΦΟΡΕΑΣ:

«Πανελλήνια Ἐνωση Γονέων γιὰ τὴν Προστασία τοῦ Ἑλληνορθόδοξου
Πολιτισμοῦ, τῆς Οἰκογενείας καὶ τοῦ Ἀτόμου» (ΠΕΓ). Ταχ. Διεύθυν-
ση: Τ.Θ. 60120, 153 43 Ἁγία Παρασκευὴ Ἀττικῆς, Τηλ.: 210 6396665
Fax: 210 6082219, <http://www.ppu.gr> e-mail: pegppu@gmail.com.

DIALOGOS

OWNER:

Inter-Orthodox Union of Parents' Initiatives, under the auspices
of His Beatitude, Ieronimos, Archbishop of Athens and all Greece

FOUNDER:

Father Antonios Alevizopoulos (†)

DIRECTOR:

Rev. Kyriakos Tsouros, P.O. Box 60120 -
153 43 Aghia Paraskevi, Athens

Ὁ ΔΙΑΛΟΓΟΣ κυκλοφορεῖ καὶ ἀποστέλλεται ΔΩΡΕΑΝ. Σκο-
πὸς μας εἶναι ἡ ἐνημέρωση τοῦ Ὀρθοδόξου Πληρώματος στὰ
θέματα τῆς σύγχρονης πλάνης καὶ ἡ προσφορά βοήθειας,
στό μέτρο τοῦ δυνατοῦ, στὰ θύματα τῶν νεοφανῶν αἱρέσεων
καὶ στὶς οἰκογένειές τους. Γιὰ νὰ μπορέσουμε νὰ συνεχίσουμε
τὴν ἐργασία μας, εἶναι ἀπολύτως ἀναγκαῖα ἡ ἠθικὴ καὶ ὀλική
συμβολή σας. Προαιρετικὲς εἰσφορές γιὰ τὴ συνέχιση τῆς ἐρ-
γασίας μας γίνονται μὲ εὐγνωμοσύνη δεκτὲς μὲ ταχυδρομικὴ
ἐπιταγή στὴ διεύθυνση τῆς ΠΕΓ ἢ μὲ τραπεζικὴ ἐπιταγή στὴν

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ,
ΑΡΙΘΜΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ: 180/296004-44,
IBAN: GR57 0110 1800 0000 1802 9600 444.

Ἐκτύπωση - κατασκευή

Ἀφοί Χ.Ε. ΔΟΥΚΑ & Σία Ο.Ε.
Λοῖράνης 11, Ἀχαρνάι, τηλ. 210 2382910

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

«Ἡ γιόγκα κατὰ τοὺς διδασκάλους τῆς», ΣΤ' μέρος, τοῦ Πρωτοπρ. Κυριακοῦ Τσουροῦ.....	1
«Ἡ Κίνησις Ἀναστασία. Μία ρωσικὴ σέκτα μὲ διεθνή παρουσία», τοῦ Πρωτοπρ. Βασιλείου Ἀ. Γεωργόπουλου.....	4
«Σύγχρονες αἱρέσεις καὶ ἀθλητισμός», τοῦ Πρωτοπρ. Σωτήριου Ἀθανασοῦλια.....	6
«Ἡ Ἐταιρεία Σκοπιά καὶ ἡ λατρεία τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ», τοῦ Γεωργίου Τσώτσου.....	12
Εἰδήσεις - Σχόλια	
«ἈΔ' Πανορθόδοξη Συνδιάσκεψις».....	15
«Περὶ τῆς καινοφανοῦς “ἐορτῆς” τοῦ Halloween», τοῦ Μητροπολίτου Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως....	21
Ὅμαδες μελέτης τοῦ σκηνικοῦ τῶν αἱρέσεων.....	14
Ραδιοφωνικὲς ἐκπομπές.....	23

TABLE OF CONTENTS

“Yoga according to its teachers”, Part 6, by Protopresbyter Father Kyriakos Tsouros.....	1
“The Anastasia movement. A Russian sect with an international presence”, by Protopresbyter Father Vassileios Gheorgopoulos.....	4
“Modern sects and sports”, by Protopresbyter Father Sotirios Athanassoulis.....	6
“The Watchtower Society and the worship of Jesus Christ”, by Gheorghios Tsotsos.....	12
News - Comments	
“The 34th Pan-Orthodox Assembly”.....	15
“About the novel ‘holiday’ of Halloween”, by Most Rev. Metropolitan of Gortys and Megalopolis .	21
Study groups of the landscape of heresies.....	14
Radio programmes.....	23

Η ΓΙΟΓΚΑ ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥΣ ΤΗΣ

του Πρωτοπρ. Κυριακού Τσουρού
Γραμματέως της Σ. Έ. επί των Αίρέσεων

(ΣΤ' μέρος)

3) Σύλλογος Γιόγκα Ελλάδας

Στόν ιστότοπο του Συλλόγου ενημερώνεται ό επισκέπτης, ότι «Ο Σύλλογος Γιόγκα Ελλάδας -Hellenic Yoga Association- ιδρύθηκε τό 2008 γιά νά αναδείξει τή φιλοσοφία τής Yoga ως ένα σύστημα αὐτογνωσίας, αὐτοβελτίωσης καί ανάπτυξης τής συνειδητότητας. Σκοπός μας εἶναι ή διάδοση τῶν διαφορετικῶν συστημάτων Yoga καί ή ἐνημέρωση τοῦ κοινού γιά τό φιλοσοφικό ὑπόβαθρο, τίς πρακτικές ἐφαρμογές καί τά ὀφέλη τους»¹.

Ἦδη ἐξ ἀρχῆς, ό Σύλλογος διευκρινίζει ότι σκοπό του ἔχει «νά αναδείξει τή φιλοσοφία τής Yoga ως ένα σύστημα αὐτογνωσίας, αὐτοβελτίωσης καί ανάπτυξης τής συνειδητότητας... καί ή ἐνημέρωση τοῦ κοινού γιά τό φιλοσοφικό ὑπόβαθρο» της, χωρίς νά κάνει λόγο γιά ἀσκήσεις ή πρακτικές ὑγιεινῆς γυμναστικῆς.

Στή συνέχεια, ό Σύλλογος ὑπογραμμίζει ότι «Η καρδιά τῶν διδασκαλιῶν τοῦ *Ratanjali* εἶναι τό ὀκταπλό μονοπάτι τής Γιόγκα». Στό κεφάλαιο μέ τόν τίτλο «Η Ἐπιστήμη τής Γιόγκα. Ἠθική τής Γιόγκα: *Yamas & Niyamas*, 7.6.2021», ἀπαριθμεῖ τίς βαθμίδες, πού πρέπει νά ἀνεβεῖ ό ἀσκούμενος στή Γιόγκα γιά νά φθάσει στήν αὐτογνωσία καί στήν τέλεια ἀνάπτυξη. Σημειώνει στήν παράγραφο μέ τίτλο: «3) *Tapas* – Λιτότητα, πειθαρχία», μεταξύ τῶν ἄλλων, καί τά ἐξῆς: «Ο σκοπός τής ἀνάπτυξης αὐτοπειθαρχίας δέν εἶναι νά γίνετε ἀσκητές, ἀλλά νά ἐλέγξετε καί νά κατευθύνετε τό νοῦ καί τό σῶμα γιά νά ἐπιτύχετε ὑψηλότερους πνευματικούς στόχους ή σκοπούς. Κυριολεκτικά, σημαί-

νει νά ζεστάνουμε τό σῶμα καί μέ τόν τρόπο αὐτό, νά τό ἐξαγνίσουμε. Πίσω ἀπό τήν ἐννοια *tapas* βρίσκεται ἐπίσης, ή ἰδέα, ότι μπορούμε νά κατευθύνουμε τήν ἐνέργειά μας ἔτσι ὥστε νά συμμετέχουμε μέ ἐνθουσιασμό στή ζωή καί νά ἐπιτύχουμε τόν τελικό στόχο πού εἶναι ή ἐνωση μέ τό Θεῖο»².

Ἐπίσης, γράφει στήν παράγραφο μέ τίτλο: «4) *Isvarapranidhana* – Ζώντας μέ τήν ἐπίγνωση τοῦ Θεῖου»: *Isvarapranidhana* σημαίνει «νά ἀφήνουμε ὅλες μας τίς πράξεις στά χέρια τοῦ Θεῖκου στοιχείου». Εἶναι ή ἀναγνώριση, ότι τό Πνεῦμα κατακλύζει τά πάντα καί μέσα ἀπό τήν προσοχή καί τήν συναίσθηση, μπορούμε νά ἐναρμονίσουμε τοὺς ἑαυτοὺς μας ὡς μέρος τοῦ Δημιουργοῦ. Γιά τήν πρακτική ἐξάσκηση καί ἐφαρμογή του *Isvarapranidhana* χρειάζεται νά ἀφιερώνουμε κάποιο χρόνο κάθε μέρα γιά νά ἀναγνωρίζουμε, ότι ὑπάρχει πανταχοῦ παρούσα μιά δύναμη μεγαλύτερη ἀπό τόν ἑαυτό μας, πού καθοδηγεῖ καί κατευθύνει τήν πορεία τής ζωῆς μας»³.

Τελικά, ὅλη ή προσπάθεια ἀποβλέπει στό «νά μπορούμε, μέσα σ' αὐτήν τήν ἀπόλυτη γαλήνη, νά βιώσουμε τόν πραγματικό μας ἑαυτό. Στή Βίβλο ό Θεός προστάζει, «Μεῖνε ἀκίνητος καί γνώρισε ότι εἶμαι Θεός»»⁴.

Σέ ὁμιλία πού πραγματοποιήθηκε στόν ἐν λόγω Σύλλογο, ή ὁμιλήτρια διευκρινίζει ἐκ ἀρχῆς στοὺς ἀκροατές της, ότι ή ἀνάπτυξη τοῦ θέματός της «ἀφορᾷ τίς ψυχές ἐκεῖνες πού δέν θεωροῦν τήν Γιόγκα σάν ένα πῶ ἐξελιγμένο σύστημα γυμναστικῆς γιά

1. hellenicyogaassociation.gr

2. ὅπ.π.

3. ὅπ.π.

4. ὅπ.π.

νά χαρίσουν ελαστικότητα στο σώμα τους και μία άπλη χαλάρωση ή ανανέωση, αλλά αφορά τις ψυχές εκείνες που πιστεύουν πως ή Γιόγκα είναι το αρχαιότερο, ασφαλέστερο, επιστημονικό μονοπάτι που μπορεί να τους οδηγήσει στην σταδιακή ανακάλυψη-άποκάλυψη της Θεϊκής τους φύσης»⁵.

Γιά την όμιλήτρια «Η Γιόγκα είναι ή Έπιστήμη των Έπιστημών που έχει παραδοθεί στην ανθρωπότητα». Σημειώνει μάλιστα ότι «παραδίδονταν από τον Δάσκαλο στον μαθητή συγκεκριμένες τεχνικές που θά τον οδηγούσαν στην σταδιακή ανακάλυψη του Ανώτερου Έαυτού, δηλαδή της "Έν δυνάμει" Θεϊκής του φύσης.

Όπως καταλαβαίνετε, πρόκειται για μία τεράστια, μοναδική γνώση που μπορεί να μετατρέψει έναν άνθρωπο από θνητό σε "άθάνατο" από άπλο άνθρωπο σ' ένα όν που θά έχει την δυνατότητα να κυριαρχεί πάνω στους νόμους της φύσης, και σε ό,τι συνεπάγεται αυτό...»⁶.

Αν ό ενδιαφερόμενος ακολουθήσει τά όκτώ στάδια της Γιόγκα, που κωδικοποίησε ό Πατάντζαλι, «θά μπορούσε να φθάσει στην απελευθέρωσή του την πνευματική και να βιώσει την ταύτισή του μέ την Θεότητα (κατά Χριστόν "Θεοί Έστέ")»⁷.

Στό όγδοο στάδιο «γίνεται ή ένωση του ανθρώπου μέ τον Θεό και έπιτελείται ό στόχος της Μάχα Γιόγκα.

Εισέρχεται ή ανθρώπινη συνείδηση στά δυσθεώρητα ύψη της Παγκόσμιας Συνείδησης.

Ενώνεται ή υπόστασή μας μέ την Πανσυμπατική Ουσία.

Αυτή είναι ή εύλογημένη στιγμή της Δόξας του Ανθρώπου»⁸.

Η όμιλήτρια καταλήγει στό συμπέρασμα ότι, «ή αρχαιότερη λοιπόν Πανεπιστήμη

της Γιόγκα γνωρίζει την Πνευματική υπόσταση του ανθρώπου, γνωρίζει την βιοενεργιακή δομή του ανθρώπου, ... και γνωρίζει τό κυριότερο όλων, ποιά είναι **τά αίτια που δημιουργούν την διασάλευση της άρμονίας του ανθρώπου και πως να την επαναφέρει**. Η ψυχολογία, ή ιατρική, ή βιοχημεία, ή αστροφυσική, ή φιλοσοφία, τά μαθηματικά, ή αστρολογία, έμπεριέχονται μέσα στή Γιόγκα.

Η Γιόγκα είναι ή Γνώση του τί σημαίνει άνθρωπος και μέσα στον άνθρωπο έμπεριέχονται όλα γιατί ό άνθρωπος όλοκληρωμένος νοϋς σε πλήρη δραστηριότητα, είναι Ό Θεός επί γής»⁹.

4) Ίωσήφ Λήμιγκ

Στήν εισαγωγή του βιβλίου του ό Ίωσήφ Λήμιγκ ένημερώνει τους αναγνώστες ότι: «Σκοπός του είναι να παρουσιάσει σε άπλη γλώσσα μερικές από τίς βασικές αρχές της Γιόγκα ή Πνευματικής Έπιστήμης των Διδασκάλων, που διδάχθηκε επί πολλούς αιώνες από τους άληθινά πνευματικούς Διδασκάλους της Ανατολής. Η Γιόγκα αυτή, αν και πολύ λίγο έχει γίνει αντιληπτό στή Δύση, είναι όμοια στην ουσία της μέ τίς βασικές πνευματικές διδασκαλίες που περιέχονται στή Χριστιανική Βίβλο»¹⁰.

Στή συνέχεια, υπογραμμίζει, ότι ό σκοπός της «γιόγκα του θείου Λόγου» είναι καθαρά πνευματικός. «Η γιόγκα του θείου Λόγου, ή Σαμπάντ (θείου ήχου) γιόγκα που περιγράφεται σ' αυτές τίς σελίδες, είναι τό άνώτατο από τά Ίνδικά συστήματα των Γιόγκα. Ό σκοπός της είναι έντελώς πνευματικός και πρόθεσίς της είναι να έπιτρέψη στον όπαδό της να έπιτύχη την σωτηρία ή έλευθέρωση, ενώ άκόμη ζει έδω κάτω στή γή. Τό σύστημά της του διαλογισμού και άλλων πνευματικών ασκήσεων, οδηγεί

5. Έλένη Κοοσιφίδου, Η «ήθική» της Γιόγκα (Yama Niyama), πολυγραφημένο κείμενο, σ. 1.

6. ό.π., σ. 1.

7. ό.π., σ. 2.

8. ό.π., σ. 4.

9. ό.π., σ. 7.

10. Ίωσήφ Λήμιγκ, Γιόγκα και ή Βίβλος - Η Γιόγκα του Θείου Λόγου, Αθήνα 1977, σ. 15.

τούς όπαδούς της στις ανώτατες πνευματικές καταστάσεις που είναι δυνατόν να επιτευχθούν»¹¹.

Εκείνο που έντυπωσιάζει στον Λήμιγκ είναι η σύνδεση της διδασκαλίας του με τό πρόσωπο του Ήσου Χριστού: «Υπῆρξε μιά κοινή ἐμπειρία τῶν δυτικῶν μαθητῶν τῶν ζωντανῶν Διδασκάλων τῆς σήμερον νά ἀνακαλύψουν ὅτι ὁ σεβασμός τους γιά τόν ἀγαπημένο Διδάσκαλο Ἰησοῦ ἔγινε ἀπείρως μεγαλύτερος καθώς μπόρεσαν νά ἀποκτήσουν μιά βαθύτερη καί περιετικότερη κατανόηση τῆς ἀληθινῆς φύσεως τῆς θεότητός του καί τῆς ἀποστολῆς του. Ἀπό τίς διδασκαλίες τῶν δικῶν τους Διδασκάλων καί ἀπό τήν πνευματική πρόοδο πού ἐπετέλεσαν σάν ἐπακόλουθο αὐτῶν τῶν διδασκαλιῶν, κατανοοῦν τώρα καί γνωρίζουν περισσότερα γιά τήν ἀγάπη, συμπόνια, εὐσπλαγχνία καί γιά τήν ἀκτινοβολοῦσα πνευματικότητα τοῦ Ἰησοῦ καί τῶν ἄλλων μεγάλων Διδασκάλων, πού ἐστάλησαν στή γῆ ἀπό ἕνα μεγάλο Πατέρα ὅλων μας»¹².

Ἐπαναλαμβάνει στή συνέχεια ἐκεῖνο πού καί σέ ἄλλους Διδασκάλους συναντήσαμε, ὅτι δηλαδή ὁ ἀσκούμενος στήν Γιόγκα, σέ οποιαδήποτε θρησκεία καί ἂν ἀνήκει, γίνεται καλύτερος ὁπαδός της: «Κανείς ὥστόσο δέν ὑποχρεώθηκε νά ἐγκαταλείψει τήν εὐλάβειά του στόν Ἰησοῦ ἐφ' ὅσον βαδίζει στήν ἀτραπό τῶν ζωντανῶν Διδασκάλων. Στήν Ἀτραπό αὐτή, στήν πραγματικότητα, γίνεται καλύτερος Χριστιανός. Κατά τόν ἴδιο τρόπο οἱ Διδάσκαλοι τονίζουν ὅτι ὁ Ἰνδός γίνεται καλύτερος Ἰνδός, ὁ Μουσουλμάνος καλύτερος Μουσουλμάνος καί ὁ Βουδδιστής καλύτερος Βουδδιστής»¹³.

Γιά τόν Ἰωσήφ Λήμιγκ «Ἡ πνευματική γιόγκα τῶν Διδασκάλων ὀνομάστηκε ἀπό μερικούς "αὐτή αὐτή ἡ θρησκεία τοῦ Θεοῦ"»¹⁴.

Τελικῶς, τό συμπέρασμα τοῦ συγγραφέα στόν ἐπίλογο τοῦ βιβλίου του εἶναι, ὅτι ἡ Σαμπάντ Γιόγκα ἢ Γιόγκα τοῦ Θεοῦ Φωτός, «Εἶναι, ὅλως ἰδιαιτέρως, ἡ μέθοδος τῆς πνευματικῆς προόδου καί τῆς πραγματοποιήσεως τοῦ Θεοῦ ἢ ἐνώσεως μέ τόν Ὑπέρτατο Πατέρα πού διδάχθηκε ἀπό τόν Κύριο Ἰησοῦ Χριστό.

Ὁ Ἰησοῦς Χριστός ἦταν ἕνας "ζωντανός Διδάσκαλος" τῆς ἐποχῆς του. Μέ τήν μελέτη τῆς Ἰνδικῆς θρησκευτικῆς ἱστορίας πληροφοροῦμεθα, ὅτι ὑπῆρξαν πολλές ἑκατοντάδες ἄλλων μεγάλων πνευματικῶν Διδασκάλων, ἴσων στό ἀνάστημα μέ τόν Κύριο Ἰησοῦ Χριστό. Οἱ τέλειοι Διδάσκαλοι τῆς Σαμπάντ Γιόγκα δίδαξαν πάντα, καί διδάσκουν καί σήμερα, ὅτι ὑπάρχουν σ' ὅλες τίς ἐποχές ἕνας ἢ περισσότεροι τέλειοι Διδάσκαλοι στόν κόσμο, τῶν ὁποίων ἀποστολή εἶναι νά ἀνακαλύπτουν ἐρευνητές πού διψοῦν πνευματικά γιά τήν Ὑπερτάτην Ἀλήθεια καί νά δίνουν τήν μύηση στούς εἰλικρινεῖς αὐτούς ἐρευνητές. Κατά τή στιγμή τῆς μύσεως ὁ Διδάσκαλος θέτει κάθε μαθητή σέ ἐπαφή μέ τόν Θεῖο Λόγο, τό Ἅγιον Πνεῦμα αὐτοῦ Τοῦτον τοῦ Θεοῦ καί τόν διδάσκει τίς πνευματικές ἀσκήσεις, πού θά τόν καταστήσουν ἱκανό νά ἀκούσει τήν οὐράνια ἐσωτερική μουσική τοῦ Λόγου καί νά δεῖ τό οὐράνιο φῶς του. Ἡ πνευματική δύναμη τοῦ Λόγου καί ἡ χάρη τοῦ ζωντανοῦ Διδασκάλου ἐλκύουν τότε τόν μαθητή πρός τά ἄνω ἐπὶ τῆς ἀτραποῦ τῆς ἀξανομένης πνευματικότητος καί τελικά σέ ἔνωση μέ τόν Ὑπέρτατο Πατέρα στόν ὑψηλότερο τῶν οὐρανίων κόσμων.

Αὐτή ἡ Σαμπάντ Γιόγκα εἶναι στήν πραγματικότητα μιά πνευματική ἐπιστήμη - ἐπιστήμη πού συνδέει τήν ψυχή ἀπ' εὐθείας μέ τήν Πηγὴ της, τόν Ὑπέρτατο Πατέρα. Δέν εἶναι μιά θρησκεία ἐξωτερικῶν τυπικῶν καί τελετῶν, ἀλλά εἶναι ἡ οὐσία πάσης ἀληθινῆς θρησκείας καί ἡ ἐπιστήμη μέσω τῆς ὁποίας ἐπιτυγχάνεται ἡ ἀληθινή πνευματικότητα»¹⁵.

(Ἡ συνέχεια στό ἐπόμενο)

11. ὅ.π.π., σ. 16.

12. ὅ.π.π., σ. 24.

13. ὅ.π.π., σσ. 24-25.

14. ὅ.π.π., σ. 37.

15. ὅ.π.π., σσ. 194-195.

Η ΚΙΝΗΣΗ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ

Μία ρωσική σέκτα μέ διεθνή παρουσία¹

του Πρωτοπρ. Βασιλείου Α. Γεωργόπουλου
Αναπληρωτή Καθηγητή Θεολογικής Σχολής Α.Π.Θ.

1. Ονομασία καί άφετηρία της Κίνησης¹

Η Κίνηση Αναστασία συνδέεται μέ μία δεκάτομη σειρά βιβλίων γνωστή ως “The Ringing Cedars of Russia”, γραμμένα από τον Ρώσο Vladimir Nikolaevich Megre, γεννημένο τό 1950. Τά βιβλία του έχουν ως βασική πρωταγωνίστρια μία μυστηριώδη γυναίκα, πού ονομάζεται Αναστασία, ή όποία ζει σε μία απομονωμένη περιοχή της Σιβηρίας καί προβάλλει έναν έναλλακτικό τρόπο ζωής βασισμένο στη σύνδεση μέ τή φύση. Ενσωματώνει μία αντισυμβατική θεώρηση του ιστορικού παρελθόντος μέ τίς πληροφορίες καί τή σοφία πού αποκαλύπτει νά μήν είναι μόνο δικές της. Απαντά στις έρωτήσεις του Vladimir Nikolaevich Megre καί του διδάσκει πνευματικότητα, παγκόσμια πολιτική καί ιστορία. Αρχικά ή Αναστασία αποτελεί τή μοναδική πηγή σοφίας καί διδασκαλίας. Στους επόμενους τόμους, οί θεολογικές γνώσεις καί ή σοφία προέρχονται, εκτός από τήν ίδια, επίσης, από τον παππού της καί τον προπάπο της.

Η Αναστασία παρουσιάζεται ως μία νεαρή, ύγιής, όμορφη καί έξυπνη γυναίκα πού γεννήθηκε στό δάσος. Ζει εκεί στη φύση μόνη της. Όλη ή φύση της Σιβηρίας, τά ζώα, τά πουλιά, τά δέντρα καί τά φυτά του δάσους, έξυπηρετεί τήν Αναστασία. Η Αναστασία μπορεί νά δει τό μέλλον καί τό παρελθόν καί νά θεραπεύσει, επίσης, τούς ανθρώπους. Η γνώση της περι-

λαμβάνει τήν έμπειρία όλων των ανθρώπων του παρελθόντος καί του παρόντος. Γνωρίζει περισσότερα από όσα είναι γραμμένα σε όλα τά βιβλία του κόσμου, μιλάει όλες τίς γλώσσες του κόσμου, αλλά μπορεί επίσης νά επικοινωνεί τηλεπαθητικά καί κατέχει τήν τηλεμεταφορά. Οί σκέψεις της Αναστασίας μπορούν νά αλλάξουν τον κόσμο, ανοίγουν παλιούς καί δημιουργούν νέους πνευματικούς νόμους καί όλα όσα επιθυμεί ή Αναστασία γίνονται πραγματικότητα.

Η Κίνηση Αναστασία έχει βρει ύποστηρικτές κυρίως στη Ρωσία, αλλά καί σε ευρωπαϊκές χώρες, όπου άνθρωποι αναζητούν έναλλακτικούς τρόπους ζωής προβάλλοντας τεχνηέντως τήν αναγκαιότητα για οικολογική καί πνευματική αφύπνιση. Ιστορική άφετηρία της κίνησης αποτελεί τό έτος 1996, όταν ό Vladimir Nikolaevich Megre δημοσίευσε τό πρώτο βιβλίο μέ τίτλο “Anastasia-Daughter of the Taiga” στη Μόσχα. Τό βιβλίο προκάλεσε άπροσδόκητα μεγάλο ενδιαφέρον στον πληθυσμό καί προσέελκυσε τήν προσοχή σε πανρωσικό επίπεδο. Μεταξύ 1996 καί 2010 τά βιβλία του μεταφράστηκαν σε 20 γλώσσες. Εκτός από περιοδικά, βίντεο, DVD, οί όπαδοί του κινήματος προσφέρουν φεστιβάλ, εργαστήρια καί σεμινάρια μέ στόχο τή συνεχή προσέλκυση νέων όπαδών.

Σήμερα, σύμφωνα μέ τον Vladimir Martinovich, ή Κίνηση Αναστασία είναι τό μεγαλύτερο σεχταριστικό κίνημα πού έχει εμφανιστεί ποτέ στό ρωσικό χώρο. Περιλαμβάνει χιλιάδες ανεξάρτητες αλλά διασυνδεδεμένες κοινότητες πού ποικίλλουν σε μέγεθος καί είναι διασκορπισμένες σε

1. Για τή σύνταξη του παρόντος λάβαμε υπόψη τά ακόλουθα: 1) Vl.Martinovich, “Die Anastasia- Bewegung. Eine utopische Gemeinschaft aus Pufland”, *Berliner Dialog* 31 (2014). 2) E. Eilers, “Die Anastasia Bewegung”, *Confessio* 1 (2022).

όλες τις χώρες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης.

2. Τί περιλαμβάνουν τὰ βιβλία τοῦ Vladimir Nikolaevich Megre

Ἐπισημαίνει ὁ Vladimir Martinovich, ὅτι τὰ βιβλία τοῦ Vladimir Nikolaevich Megre ἐνσωματώνουν καί υἱοθετοῦν ιδέες τοῦ Roerich, ψευδοεπιστημονικές διδασκαλίες τῶν Akimov, Kaznatscheev καί Cleve Backster, θετική σκέψη, τό κίνημα τῆς νοόσφαιρας, δοξασίες ἀπό τὰ ἀπόκρυφα, διδασκαλίες τοῦ Porfiry Ivanov, στοιχεῖα καί ιδέες τῆς Θεοσοφίας, Ἑρμητισμό, Καμπάλα, ἀλλά καί ιδέες γιά θαυματουργή θεραπεία, πνεύματα φύλακες, Σαμπάλα, διαισθητική ὄνεια, παγκόσμιες συνωμοσίες, μετενσάρκωση, διόραση καί ἐπίσης θεωρίες ἀπό τήν παραψυχολογία, τήν οὐφολογία, τόν νεοπαγανισμό καί τόν Πνευματισμό.

Στό σύνολο τῶν βιβλίων ὑπάρχει ἐπίσης ἀλλαγὴ θέσεων καί προσαρμογές στά μεταγενέστερα ὡς ἀπάντηση-ἐλιγμό σέ μορφές κριτικῆς πού ἔχει δεχθεῖ ὁ συγγραφέας. Στή σειρά τῶν τόμων πού ἔχει δημοσιεύσει, ἀποτελεῖ γεγονός ὅτι δέν ὑπάρχει ἐνότητα καί συνέπεια τῆς διδασκαλίας του. Ἀπό τόν ἕνα τόμο στόν ἄλλο, ἀλλάζει τίς ἀπόψεις καί τίς στάσεις του ἀπέναντι στίς ἴδιες ιδέες καί διδασκαλίες.

3. Ἀντιχριστιανικές δοξασίες τοῦ ἰδρυτῆ τῆς κίνησης

I. Οἱ περί Θεοῦ δοξασίες δέν εἶναι ἐνιαιές καί σταθερές. Ὁ Θεός ἄλλοτε θεωρεῖται ὡς ἀγάπη, ὡς παντοδύναμος δημιουργός τοῦ σύμπαντος καί ὡς διαπλανητικός λόγος. Προβάλλεται, ὅτι ἐπικοινωνεῖ μέ τούς ἀνθρώπους μόνο μέσω ἑνός ἐδικοῦ σωματιδίου, πού βρίσκεται μέσα σέ κάθε ἄτομο, τό ὁποῖο σωματίδιο μεταδίδει πληροφορίες στόν ἄνθρωπο μέσω ἑνός ἐδικοῦ ρυθμοῦ δονήσεων. Ἐνα μέρος τοῦ Θεοῦ βρίσκεται στό μή ὑλικό σύμπαν καί εἶναι ἕνα σύμπλεγμα ὅλων τῶν ἐνεργειῶν.

Τό ἄλλο μέρος τοῦ Θεοῦ βρίσκεται σέ ἀμέτρητα μέρη στή γῆ, σέ ὅλους τούς ἀνθρώπους, ἐνῶ ταυτοχρόνως ὁ Θεός ἔχει ἐπίσης σάρκα. Ἐπιπλέον, ὁ Θεός ἔχει τὰ ἴδια συναισθήματα μέ τούς ἀνθρώπους, μπορεῖ νά χαίρεται, νά ἀνησυχεῖ, νά λυπᾶται, νά ἐλπίζει ἀκόμη καί γιά κάτι καλύτερο. Ὅλες οἱ θρησκείες ἀπεικονίζονται ὡς τεχνητά, ἰδεολογικά συστήματα χειραγώγησης, πού ἐφευρέθηκαν ἀπό τό σκοτεινό καί ἄπληστο ἱερατεῖο τους.

II. Τό πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ ἔχει μία ἰδιαιτερότητα. Δέν εἶναι Θεός ἀλλά μόνο ἄνθρωπος καί μάλιστα ὁ μεγαλύτερος ἀδελφός τῆς Ἀναστασίας.

III. Τό μεγαλύτερο πρόβλημα τῆς ἀνθρωπότητας ἦταν, ὅτι βασίστηκε στόν Θεό. Ἡ ἀνθρωπότητα δέν βασίστηκε στίς δικές της δυνάμεις καί ἔτσι δέν συνέβαλε στήν αὐτοανάπτυξη καί αὐτοβελτίωση. Ἡ αἴσθηση ἀδυναμίας τῆς ἀνθρωπότητας ἐνώπιον τῆς θείας παντοδυναμίας ἦταν τεράστιο λάθος. Ἡ Ἀναστασία ὄχι μόνο εἶπε στόν Θεό, ὅτι ἡ ἀνθρωπότητα δέν χρειάζεται πλέον τή βοήθειά Του ἀλλά μέ τή βοήθεια τῶν βιβλίων τοῦ Vladimir Nikolaevich Megre μεταφέρει αὐτή τήν ιδέα σέ ὅλη τήν ἀνθρωπότητα. Τώρα ἡ ἀνθρωπότητα πρέπει νά καταλάβει, ὅτι ὅλοι οἱ ἄνθρωποι εἶναι τέλειοι ἀπό τή φύση τους, ὅπως καί ὁ ἴδιος ὁ κόσμος εἶναι τέλειος. Ὁ καθένας μπορεῖ νά πάρει ὁ ἴδιος τόν δρόμο πρός τήν ἀπόλυτη τελειότητα. Οἱ ἄνθρωποι μποροῦν ἐπίσης νά λύσουν ὅλα τὰ προβλήματα τοῦ κόσμου.

IV. Ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἐλεύθερος, αἰώνιος, ἄπειρος. Ἀπό τή γέννησή του εἶναι ἀμόλυντος καί ἔχει μέσα του πλήρεις πληροφορίες γιά τόν κόσμο καί τόν Θεό. Ὁ ἄνθρωπος προορίζεται νά ζήσει, νά δημιουργήσει, νά κατανοήσει τόν κόσμο πού δημιούργησε ὁ Θεός καί πρέπει νά ἀπολαμβάνει τή ζωὴ στό ἔπακρο. Μετά τόν θάνατο, ὁ αἰώνιος κύκλος τῶν ἀναγεννήσεων περιμένει τούς ἀνθρώπους στή γῆ καί ἀκό-

ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΑΙΡΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

του Πρωτοπρ. Σωτήριου Αθανασούλια
Μθ Θεολογίας

Η «εναλλακτική» ή «ένεργειακή γυμναστική»

Στό προηγούμενο τεύχος του έντύπου¹ μας ασχοληθήκαμε αναλυτικά με τη γιόγκα (yoga), μιά τεχνική, πού προβάλλεται στον δυτικό κόσμο ως ένα είδος αποτελεσματικής γυμναστικής ή ως ακίνδυνη μέθοδο για υγεία και όμορφη, άσχετη με τη θρησκεία. Ωστόσο, όπως είδαμε εκεί, πρόκειται για μέθοδο θρησκευτικής λατρείας των «θεοτήτων» του Ινδουισμού και του Βουδισμού, ή οποία κάθε άλλο παρά ακίνδυνη είναι. Εκτός των φυσικών κινδύνων, πού επισημαίνονται και από τους ίδιους τους αυθεντικούς δασκάλους της, για τον Χριστιανό, πού την άσκει, υπάρχει ο μεγαλύτερος κίνδυνος της σταδιακής απομάκρυνσης από την Ορθόδοξη πίστη και της συνεχούς εξοικείωσης με τις αρχές του Ινδουισμού μέχρι την πλήρη ένταξη στις τάξεις του, δηλαδή υπάρχει ο κίνδυνος να

χάσει ό,τι πολυτιμότερο έχει: την πίστη στο Χριστό.

Δυστυχώς, στην εποχή μας ή γιόγκα δεν είναι ή μόνη μέθοδος, πού δραστηριοποιείται στον χώρο του αθλητισμού. Όπως είναι γνωστό, οί σύγχρονες αίρέσεις (μέ την ευρύτερη έννοια, δηλαδή οί ομάδες πού έχουν διδασκαλία ή μεθόδους ή τεχνικές ασυμβίβαστες μέ την Ορθόδοξη πίστη), έχουν ήδη διεισδύσει σε όλους τους χώρους και επιχειρούν να τους αλώσουν κυριολεκτικά. Οί ομάδες αυτές εμφανίζονται, συνήθως, ως άσχετες μέ κάθε θρησκεία, ωστόσο έχουν ένα πολύ ισχυρό θρησκευτικό υπόβαθρο, αναγόμενο κατά κανόνα στις ανατολικές θρησκείες (στις διάφορες μορφές Ινδουισμού και Βουδισμού) ή στον ευρύτερο χώρο του Αποκρυφισμού. Φυσικά, ο χώρος του αθλητισμού δεν έμεινε ανεπηρέαστος. Έδω δραστηριοποιείται ένα πλήθος ομάδων ή «σχολών» ή δασκάλων, πού επιχειρούν να συνδυάσουν τις αρχές του κλασικού αθλητισμού μέ τις θρησκευτικές αντιλήψεις και τεχνικές των

1. (Κείμενο από τό έντυπο «Ορθοδοξία και αίρεσεις» της Ίερας Μητροπόλεως Μαντινείας και Κυνουρίας, τεύχ. 103, Απρ. - Ιουν. 2018).

μη και σε άλλους πλανήτες. Οί άνθρωποι μπορούν να επιλέξουν μόνοι τους την ώρα και τον τόπο της αναγέννησής τους. Η ζωή μέ τον Θεό δεν είναι κύριος στόχος. Ο παράδεισος υπάρχει μόνο στη γη.

V. Ο Χριστιανισμός και ή Ορθόδοξη Έκκλησία ειδικότερα παρουσιάζονται ως ένα είδος ναρκωτικών και ως ξένες ιδεολογίες πού διαμορφώνουν έναν συγκεκριμένο τύπο ανθρώπου-ρομπότ, πού δεν είναι ικανό για λογική σκέψη. Ο τίμιος σταυρός παρουσιάζεται μέ άκρως αρνητικό περιεχόμενο ως σύμβολο πού στοχεύ-

ει στην ύποταγή των ανθρώπων και στην καταστροφή της ψυχής τους. Οί μάρτυρες της Ορθόδοξης Έκκλησίας περιγράφονται ως τρομοκράτες, θρησκευτικές φανατικές οντότητες και ζόμπι. Ο ίδιος ό Vladimir Nokolaevich Megre δεν διστάζει να υποστηρίξει, επίσης, ότι ή βάση της θρησκευτικής τρομοκρατίας βρίσκεται στη χριστιανική διδασκαλία για τον ουράνιο παράδεισο. Ως έκ τούτου, προτείνει στους θρησκευτικούς ηγέτες να εγκαταλείψουν αυτή τη διδασκαλία και να υιοθετήσουν τό σύστημά του.

ἀνατολικῶν θρησκειῶν. Ἔτσι, ἐμφανίζεται ἡ λεγόμενη «ἐναλλακτική γυμναστική», ἓνα νέο εἶδος γυμναστικῆς, πού ὑπόσχεται νά ἐπιτύχει, δηθεν, ὅτι δέν μπορεῖ νά ἐπιτύχει ἡ κλασική γυμναστική, ὅπως ἀκριβῶς ἐμφανίζονται ἡ «ἐναλλακτική ἱατρική» (Ὁμοιοπαθητική, Βελονισμός κ.ἄ), ἡ «ἐναλλακτική διατροφή» κ.λπ. σέ ἄλλους χώρους. Οἱ μέθοδοι αὐτές ὀνομάζονται καί «ἐνεργειακές», γιατί ἀπώτερος σκοπός τους εἶναι ἡ ἔνωση ἢ ἡ ταύτιση ἢ ὁ συντονισμός κατὰ περίπτωση μέ τή «θεότητα», ἡ ὁποία, κατὰ τίς ἀντιλήψεις τῶν ἀνατολικῶν θρησκειῶν, εἶναι μιά ἀπρόσωπη ἐνέργεια, πού διαχέεται στό σύμπαν ἢ πού ὑπάρχει ὡς θεῖος πυρήνας μέσα μας. Ἔτσι, θεωρεῖται σχεδόν αὐτονόητο σήμερα τό γυμναστήριο τῆς γειτονιάς μας, παράλληλα μέ τήν κλασική γυμναστική, νά ἔχει εἰδικό δάσκαλο, πού παραδίδει μαθήματα γιόγκα, ἢ ἀκόμη νά προσφέρει ἀποκλειστικά τίς διάφορες μορφές «ἐναλλακτικῆς γυμναστικῆς».

Ἡ γιόγκα εἶναι, βέβαια, ἡ πιό γνωστή ἀπό τίς μεθόδους αὐτοῦ τοῦ εἵδους. Ὑπάρχουν, ὡστόσο, πολλές ἄλλες, ὅπως οἱ μέθοδοι pilates, gyrotonic, tai chi (τάι τσί) κ.ἄ. Ἀς τίς δοῦμε, μέ ἔμφαση στήν πρώτη καί πιό διαδεδομένη ἀπό αὐτές.

Pilates: Ἡ γιόγκα τῆς Δύσης

Σέ ἄμεση συγγένεια μέ τή γιόγκα ἐμφανίζεται ἡ μέθοδος pilates, μέ εὐρύτατη ἐξάπλωση στή χώρα μας καί στό ἐξωτερικό. Ἔχει χαρακτηριστεῖ ἐπιτυχημένα «ἡ γιόγκα τῆς Δύσης» ἢ «ἡ δίδυμη μέθοδος τῆς γιόγκα» (βλ. τό κατατοπιστικό ἄρθρο τῆς κ. Ἐλ. Ἀνδρουλάκη, μέ τίτλο «Μέθοδος Πιλάτες: Ἡ γιόγκα τῆς Δύσης» στό περ. Διάλογος, τ. 49, 2007, σ. 10-13, ἀπό τό ὁποῖο ἀντλοῦμε τά περισσότερα στοιχεῖα). Εἶναι χαρακτηριστικό, ὅτι ὅλα σχεδόν τά γυμναστήρια, πού προσφέρουν προγράμματα ἀσκήσεων pilates, προσφέρουν πρῶτα προγράμματα ἀσκήσεων γιόγκα. Ὅπως ἡ γιό-

γκα, ἡ μέθοδος pilates ὑπόσχεται νά λύσει ὅλα σχεδόν τά προβλήματα, χαρακτηριστικό, πού παρατηρεῖται σέ ὅλες τίς σύγχρονες αἰρετικές καί παραθρησκευτικές ομάδες. Διαβάζουμε σέ ἱστοσελίδες, πού τήν διαφημίζουν: «Τό pilates κάνει θαύματα... Μερικά ἀπό τά ὀφέλη τῆς μεθόδου αὐτῆς εἶναι τά ἀκόλουθα: σωστή στάση καί ἐνδυνάμωση τῶν μυῶν τοῦ κορμοῦ, ὁμοιόμορφη μυϊκή ἀνάπτυξη τοῦ σώματος, τέλειος συντονισμός πνεύματος καί σώματος, βελτίωση εὐλυγισίας, ἐνδυνάμωση κοιλιάς καί πλάτης, βελτίωση ἰσορροπίας, ἐλευθέρωση τῶν ἀρθρώσεων, αὔξηση ἀντοχῆς, ἐπιμύκηση μυῶν, αὔξηση τῆς ἀναπνευστικῆς ἱκανότητας». «Μέ τό pilates τό σῶμα μεταμορφώνεται καί ἀποκτᾷ μιά ὑγιή καί ἀρμονική σιλουέτα... τό pilates δυναμώνει καί τονώνει τούς μύς, βελτιώνει τή στάση τοῦ σώματος καί αὐξάνει τήν εὐλυγισία του, ἐνῶ παράλληλα συντονίζει καί ἰσορροπεῖ σῶμα καί μυαλό». «Προσφέρει ἐξισορροπηση τοῦ μυϊκοῦ συστήματος καί ἀνωμαλιῶν πού φέρουν χρόνιους πόνους καί κακή στάση ὅπως κύφωση, σκολίωση, ὀσφυαλγία καί ἰσχιαλγία». «Βοηθᾷ στήν ἀπομάκρυνση τοῦ στρές» κ.ἄ. Ἡ μέθοδος πρωτοδιατυπώθηκε στή δεκαετία τοῦ 1920, ἀπέκτησε μεγάλη δημοτικότητα στή δεκαετία τοῦ 1990 καί στήν Ἑλλάδα πρωτοεμφανίστηκε τό 1992.

Ὅμως, τί ἀκριβῶς εἶναι ἡ μέθοδος pilates; Εἶναι ἓνα εἶδος «ἐνεργειακῆς ἐκγύμνασης», πού συνδυάζει «βασικές ἀρχές τῆς γιόγκα καί ἄλλων παραδοσιακῶν μεθόδων ἀσκήσεως, πού προέρχονται ἀπό τίς ἀνατολικές φιλοσοφίες μέ τή δυναμική μεταγενέστερων δυτικῶν μεθόδων», ἰσχυρίζονται οἱ δάσκαλοί της (ὁ.π., σ. 10). Ἰδρυτής τῆς ἦταν ὁ Joseph Hubertus Pilates (1880-1967), Γερμανός ἐλληνικῆς καταγωγῆς, ὁ ὁποῖος εἶχε ἀσχοληθεῖ συστηματικά μέ ἀνατολικές διδασκαλίες καί τεχνικές, ὅπως ἡ γιόγκα, τό ζέν, τό τάϊ τσί, οἱ πολεμικές τέχνες. Ὁ Pilates διατύπωσε μιά μέθοδο, τήν

όποια ονόμασε «the art of contrology» («ή τέχνη του έλέγχου»), μέ σκοπό νά επιτύχει «τόν έλεγχο του πνεύματος πάνω στό σῶμα». Πίστευε ὅτι σωματική καί πνευματική υγεία βρίσκονται σέ πλήρη αλληλεξάρτηση καί ὅτι, κατακτώντας τόν έλεγχο του σώματος, μπορούμε νά έλέγξουμε ὅ,τιδήποτε ἄλλο στή ζωή μας· νά βρούμε τόν δρόμο γιά μιά εὐτυχισμένη ζωή. Κατά συνέπεια, δέν πρόκειται γιά ἕνα σύνολο ασκήσεων, πού ἀπευθύνονται στό σῶμα, ὅπως στήν κλασική γυμναστική, ἀλλά γιά ἕνα σύστημα, πού στοχεύει στή δημιουργική «συγχώνευση» «μυαλοῦ καί σώματος», μέ βάση τόν «πλήρη έλεγχο του νοῦ», κατά τίς ἀντιλήψεις τῶν ἀνατολικῶν θρησκειῶν. Οἱ ασκήσεις τῆς μεθόδου pilates δέν ἀπευθύνονται πρωταρχικά στό σῶμα, ἀλλά στόν νοῦ.

Εἰδικότερα, ἡ μέθοδος ὁλοκληρώνεται σέ 500 ασκήσεις ἀκριβείας. Προϋποθέτει ὅτι κέντρο του σώματος εἶναι ἡ κοιλιά. «Ὁλη μας ἡ ζωή εἶναι κοιλιά!» Ἐκεῖ, ὑποτίθεται, βρίσκεται τό λεγόμενο «ἡλιακό πλέγμα» ἢ τό «Powerhouse» ἢ τό «τρίτο τσάκρα» ἢ ἡ «κεντρική ἀποθήκη πράνα», κατά τίς ἀντιλήψεις τῶν ἀνατολικῶν θρησκειῶν. Οἱ ασκήσεις pilates ἔχουν σκοπό νά ἐνεργοποιήσουν κάποια ὑποτιθέμενα μεταφυσικά «ἐνεργειακά κέντρα»: «Ἡ μέθοδος λειτουργεῖ ἐνεργειακά βάσει συγκεκριμένων ασκήσεων πού ἀφορροῦν τό ἀνοιγμα τῶν ἑπτά ἐνεργειακῶν κέντρων» (ὅ.π., σ. 11). Ἔτσι, ασκήσεις τῆς κλασικῆς (δυτικῆς) γυμναστικῆς ἐπενδύονται μέ τήν «ἐνεργειακή φιλοσοφία» τῆς ἀνατολῆς. Τό «Powerhouse», ὕψιστης σημασίας γιά τή μέθοδο pilates, συσχετίζεται μέ τό κέντρο «Hara» τῶν ἀνατολικῶν πολεμικῶν τεχνῶν, ὅπου, ὑποτίθεται, συγκεντρώνονται τά διαφορετικά εἶδη ἐνέργειας στό σῶμα. «Κάθε ἀσκηση Πιλάτες ξεκινᾷ μέ τήν ἐνεργοποίηση του Powerhouse καί μόνο τότε ρέει ἡ δύναμη ἀπό τό κέντρο του σώματος πρὸς ὅλες τίς ὑπόλοιπες περι-

οχές» (ὅ.π.). Αὐτό ἔχει σάν ἀποτέλεσμα νά ἐπέρχονται ἀλλαγές «ὄχι μόνο σωματικές, ἀλλά καί πνευματικές καί ἐνεργειακές». Ἀλλοῦ γίνεται λόγος γιά τή «ζωτική ἐνέργεια τῆς Γῆς [πού] εἰσέρχεται μέσα μας ἀπό ὀρισμένα σημεῖα στίς πατούσες». Ὁ ἴδιος ὁ Pilates ἰσχυρίζοταν, ὅτι ἐφαρμόζοντας τίς ασκήσεις τῆς μεθόδου του, «δέν ἀνεβοκατεβάζεις ἀπλῶς τά χέρια σου ... Ὑπάρχει μιά φιλοσοφία ἀπό πίσω. Πρέπει νά παρατηρεῖς τό σῶμα σου καί νά εἶσαι συγκεντρωμένος» (ὅ.π., σ. 11-12). Ἐκτός ἀπό τήν ἀνατολική θρησκευτική φιλοσοφία, ὁ Pilates ἐνσωμάτωσε στή μέθοδό του τήν ἀνατολική ἔμφαση στήν αὐτοσυγκέντρωση (διαλογισμό) καί στήν ἐλεγχόμενη ἀναπνοή (ἐπίσης διαλογιστική τεχνική): «Κάθε κίνηση ... χρειάζεται τήν ἀπόλυτη αὐτοσυγκέντρωσή μας καί ἐκτελεῖται ἄρτια μέσα ἀπό συνεχή ροή, ἀκρίβεια καί συντονισμό μέ τήν ἀναπνοή καί τό κέντρο τῆς δύναμης», δηλαδή μέ τό κέντρο τῆς «ἐνέργειας». «Ἡ ἀναπνοή ἐξαγνίζει τό σῶμα· τόσο στή γιόγκα ὅσο καί στό Πιλάτες, οἱ ἄνθρωποι ἐνθαρρύνονται νά ἀναπτύξουν συνειδητή ἀναπνοή» (ὅ.π., σ. 12). Ἄς σημειωθεῖ, ὅτι ἡ συγκέντρωση στό Powerhouse (κοιλιά) δέν εἶναι ἄγνωστη στούς ἀσκούμενους στή ἀνατολικοθρησκευτική τεχνική του διαλογισμοῦ, ἀφοῦ μιά μορφή διαλογισμοῦ εἶναι ἡ αὐτοσυγκέντρωση στό «τσάκρα του ἡλιακοῦ πλέγματος», δηλαδή στήν κοιλιά.

Ἄλλα εἶδη «ἐναλλακτικῆς γυμναστικῆς»

Ὅτι συμβαίνει στή μέθοδο pilates, συμβαίνει, τῶν ἀναλογιῶν, βέβαια, τηρουμένων, καί στά ἄλλα εἶδη τῆς λεγόμενης «ἐνεργειακῆς» ἢ «ἐναλλακτικῆς γυμναστικῆς». Ἄς δοῦμε, ἐνδεικτικά, δύο ἀκόμη τέτοιες μεθόδους.

Ἡ μέθοδος gytotonic εἶναι μιά ἀπό αὐτές. Ὅπως συνήθως, ὑπόσχεται ἐντυπωσιακά ἀποτελέσματα: «Τά σώματα τῶν ἀνθρώπων πού ἀσχολοῦνται μέ τή μέθοδο gytotonic μάλλον θά σᾶς ἀφήσουν ἀναυ-

δους. Τά όφέλη της, όμως, δέν περιορίζονται στην αισθητική, άφου οί επιδράσεις της στην ύγεία είναι βαθιές». «Μπορεί νά βελτιώσει προβλήματα της σπονδυλικής στήλης, αϋχενικά, σκολίωση, όσφυαλγίες, δυσκοπάθειες καί κήλη του μεσοσπονδύλιου δίσκου. Συμβάλλει σημαντικά στην άποκατάσταση τραυματισμών (π.χ. στους μηνίσκους, στά γόνατα κλπ.). Λόγω της μεγάλης ροής στην κίνηση, τό σῶμα δέχεται ένα ευεργετικό μασάζ στά όργανα, μέ άποτέλεσμα τή φυσική άποτοξίνωση του όργανισμού καί τή δημιουργία άρμονίας καί ισορροπίας. Έπενεργεί στό νευρικό σύστημα καί μέσω αυτού έχει ευεργετικά άποτελέσματα στό μυοσκελετικό, βελτιώνοντας παράλληλα καί τήν καρδιαγγειακή λειτουργία» (όλες οί παραπομπές άπό ιστοσελίδες της μεθόδου).

Τί ακριβώς είναι τό gyrotonic; Είναι «ή νέα τάση στην έναλλακτική γυμναστική». Είναι «ή παράδοση της άνατολής στην ύπηρεσία του εύλύγιστου σώματός σου». Πρόκειται για «μία πολύ πρόσφατη μέθοδο έναλλακτικής γυμναστικής πού άναπτύχθηκε άπό τον έν ζωή Juliu Horvath τή δεκαετία του '80. Στην Ελλάδα άρχισε νά διδάσκεται τά τελευταία χρόνια καί πλέον έχει άρχίσει νά άποκτά τους πρώτους της όπαδούς. Βασισμένο στις άρχές της γιόγκα, της κούμβησης, του μπαλέτου, της ένόργανης γυμναστικής καί του τσί τσί, τό σύστημα gyrotonic στοχεύει στη βαθιά εκγύμναση του σώματος μέσω της ενεργοποίησης του νευρικού συστήματος... Όπως σέ όλες τίς έναλλακτικές μορφές άσκησης, έτσι καί στό gyrotonic, πρέπει νά υπάρχει πλήρης συνειδητότητα ως προς αυτό πού κάνει κάποιος. Μάλιστα, ή άναπνοή είναι βαθιά καί παίζει πολύ σπουδαίο ρόλο στη φιλοσοφία της μεθόδου».

Όπως βλέπουμε, ή σχέση μέ τή γιόγκα, μέ τή μέθοδο pilates καί μέ άλλα είδη «ένεργειακής γυμναστικής» δέν άποκρύβεται, αλλά προβάλλεται ιδιαίτερα. Είναι

χαρακτηριστικό, ότι τό ίδιο πρόσωπο, πού εισήγαγε τή μέθοδο pilates στην Ελλάδα τό 1992, εισήγαγε καί τή μέθοδο gyrotonic τό 2001. Κατά συνέπεια, δέν υπάρχει ουσιαστική διαφορά άπό τή μέθοδο pilates: «Άν καί τό gyrotonic άποτελεί μία αυτόνομη μέθοδο, έχει τήν ίδια φιλοσοφία μέ τό pilates, μόνο πού τήν προσεγγίζει άπό διαφορετική πλευρά. Μάλιστα, άτομα πού έχουν παρακολουθήσει όρισμένα μαθήματα pilates, είναι πιο εύκολο νά μπουν στό κλίμα της νέας μεθόδου, ή όποία είναι ένα σκαλί πιο πάνω σέ βαθμό δυσκολίας». Η μέθοδος gyrotonic «είναι ό,τι πιο hot στην έναλλακτική γυμναστική. Θα μπορούσε κανείς νά τή χαρακτηρίσει τό διάδοχο της pilates». Έπομένως, ισχύει στην προκειμένη περίπτωση ό,τι έχουμε αναφέρει για τή μέθοδο pilates.

Η μέθοδος tai chi ή tai ji (τάι τσί), μνημονεύεται, όπως είδαμε, στις «πηγές» του gyrotonic. Είναι καθαρά άνατολικής προέλευσης καί έντάσσεται περισσότερο στις πολεμικές τέχνες παρά στά είδη «έναλλακτικής γυμναστικής». Πρόκειται για «παραδοσιακή κινέζικη πολεμική τέχνη, αλλά καί μέθοδο δυναμικού διαλογισμού, γυμναστικής καί πάλης, βασισμένη στον έλεγχο της έσωτερικής ένέργειας (βιοένέργειας), κατά τίς άρχές του Τάο... Έκτός άπό μία έξαιρετη γυμναστική, άποτελεί προληπτική άγωγή ή συμπληρωματική, βοηθητική μέθοδο θεραπείας», σύμφωνα μέ τίς διακηρύξεις των όπαδών της. Οί ρίζες της άνάγονται στην Κίνα του 12ου π.Χ. αιώνα, όπου ταοϊστές μοναχοί άνέπτυξαν μία πολεμική τέχνη, μέ σκοπό τήν άπελευθέρωση της «Ζωτικής Δύναμης». Ο όρος «tai» σημαίνει «άνώτατη», «ύπέρτατη» καί ο όρος «chi» σημαίνει «ένέργεια», «δύναμη».

Ειδικότερα, ή μέθοδος βασίζεται στη θεμελιώδη διδασκαλία του Ταοϊσμού για τίς άρχές Yin καί Yang (Γίν καί Γιάνκ). Ο Ταοϊσμός είναι μία άπό τίς τρείς θρησκείες της Κίνας (Βουδισμός, Κομφουκιανισμός,

Ταοϊσμός), μέ ιδρυτή τόν Lao-Tse (604-531 π.Χ.), κατά τή διδασκαλία τοῦ ὁποῖου τό Ταο εἶναι ἡ ἀρχική αἰτία καί βάση ὅλων τῶν πραγμάτων. Εἶναι ἡ ὑπέρτατη Ἀρχή τοῦ φυσικοῦ καί τοῦ ἠθικοῦ κόσμου, «τό αἰώνιο ΕΝΑ ἢ ἀλλιῶς ὁ ἕνας καί μοναδικός δρόμος, τό μοναχικό μονοπάτι», ὁ Νόμος, πού ἐνεργεῖ στόν κόσμο, χωρίς λόγια καί χωρίς πράξεις. Τό Ταο εἶναι τό αἰώνιο καί παγκόσμιο Ὄν, πού ἐμφανίζεται σάν ἕνα ἀπρόσωπο Ἀπόλυτο, ἀκατάλυτο, ἀκαθόριστο καί ἀνώνυμο. Ἡ ἀπόδοση τοῦ κινεζικοῦ ὅρου «Ταο» μέ τόν ὅρο «Θεός» τοῦ δυτικοῦ κόσμου δέν θεωρεῖται ἐπιτυχημένη. Κατά τόν Ταοϊσμό, «δέν ὑπάρχει Θεός νά ἀκούσει τίς προσευχές ἢ νά δράσει σύμφωνα μέ αὐτές». Οἱ Ταοῖστες «ψάχνουν νά λύσουν τά προβλήματά τους μέ τήν παρατήρηση καί τόν διαλογισμό». (Χρ. Τσιάκκα, Ἐγκλοπαιδικό Λεξικό θρησκειῶν καί αἱρέσεων, 2002, σ. 984). Ἀπό τό Ταο προέρχεται ἀρχικά μιᾶ ἀδιαφοροποίητη Ὑπαρξη, μιᾶ κατάσταση παγκόσμιας Ἑνότητας, πού περιλαμβάνει τή δυάδα Yin καί Yang, «τά δύο ἀντίθετα, πού συνιστοῦν τόν ὑλικό καί αὐλο κόσμο μας» ἢ τίς «2 δυνάμεις πού ξεπηδοῦν ἀπό τό αἰώνιο ΤΑΟ: θετικό-ἀρνητικό, ζεστό-κρύο, ἀρσενικό-θηλυκό κλπ.». Ὁ Ταοϊσμός ἐνσωμάτωσε γνωστές μεθόδους καί πρακτικές τῶν ἄλλων ἀνατολικῶν θρησκειῶν, ὅπως ἡ γιόγκα, ὁ διαλογισμός, τό feng shui, ὁ βελονισμός κ.ἄ.

Φυσικά, ὑπάρχουν πολλές ἐκδοχές τοῦ Ταοϊσμοῦ, ὅπως ὑπάρχουν διάφορες μορφές tai chi. Γενικά, οἱ ἀσκήσεις tai chi ἀποσκοποῦν στήν ἐξισορρόπηση τῶν δυνάμεων Yin καί Yang μέσα μας, βασιζόμενες «στήν ἀρχή τοῦ συνδυασμοῦ δύναμης καί ἀπαλό-

τητας καί τῆς ὑποταγῆς τοῦ σκληροῦ μέ τό μαλακό». Ὡστόσο, προϋποθέτουν ὀλόκληρη τήν ἀντιχριστιανική κοσμοθεωρία τῶν ἀνατολικῶν θρησκειῶν. Ἄς δοῦμε ἕνα χαρακτηριστικό παράδειγμα ἀπό ἴστοσελίδα, πού προβάλλει μιᾶ ἀπό τίς μορφές τῆς μεθόδου:

Κατά τούς ἰσχυρισμούς τῶν δασκάλων τῆς, ἡ συγκεκριμένη μέθοδος «μᾶς βοηθᾷ νά ἐναρμονιστοῦμε πλήρως μέ τή Συμπαντική Ἐνέργεια, ἀνοίγοντας παράλληλα τά κανάλια ροῆς τῆς». «Εἶναι πλέον ἐπισημονικά ἀποδεδειγμένο ὅτι τά πάντα στό σύμπαν εἶναι Ἐνέργεια. Κάθε κίνηση, κάθε δράση παράγει ἢ καταναλώνει ἐνέργεια... Ὅλο τό σύμπαν εἶναι μιᾶ ἀπειρη πηγὴ - ροὴ ἐνέργειας... Ὁ ἥλιος εἶναι Ἐνέργεια, ὁ ἄνεμος εἶναι Ἐνέργεια, τά ποτάμια μέ τή ροή νεροῦ παράγουν Ἐνέργεια... Ὁ ἄνθρωπος ἀποτελεῖ μέρος - ἀναπόσπαστο κομμάτι αὐτῆς τῆς Ἐνέργειας». «Μέσω τεχνικῶν... μπορούμε νά ἐπιτύχουμε τή σωστή ροή ἐνέργειας στό σῶμα μας, τήν ἐξισορρόπηση τῶν ἐνεργειακῶν μας κέντρων καί τήν αὐξηση τῆς ἐνέργειάς μας!... μπορούμε σταδιακά νά ἀνοίξουμε τά κανάλια ροῆς τῆς ἐνέργειας, νά ἀποτυπώσουμε στή συνείδησή μας, ὅτι εἴμαστε ἀναπόσπαστο κομμάτι αὐτῆς τῆς ἐνέργειας καί ὀλοένα ἐπιτρέπουμε νά εἰσέλθει περισσότερη ἐνέργεια μέσα μας, ἀνοίγοντας τά κανάλια ροῆς». Συμπερασματικά, «τό σύμπαν εἶναι Ἐνέργεια, ἡ ζωὴ εἶναι γεμάτη Ἐνέργεια, ἡ σκέψη παράγει Ἐνέργεια... Ὁ ἄνθρωπος εἶναι ὁ καταλύτης καί εἶναι αὐτός πού μέ τίς πράξεις του ὀρίζει κάθε στιγμή, κάθε λεπτό, τό Καλό καί τό Κακό. Ἐχουμε τή δυνατότητα νά γνωρίσου-

Ἰστοσελίδα τῆς ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ:
www.ecclesia.gr, e-mail: ierasynodos@ecclesia.gr

Ἰστοσελίδα τῆς ΣΥΝΟΔΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΙΡΕΣΕΩΝ:
www.ecclesia.gr/greek/holysynod/committees/heresies/HERESIES.HTM
e-mail: aireseis@gmail.com τηλ. 210 7272240-3, fax: 210 7272244

Ἰστοσελίδα τῆς Π. Ε. Γ.: www.ppu.gr τηλ. 210 6396665, fax: 210 6082219

με τις πραγματικές μας δυνάμεις, νά έναρμονιστούμε μέ τήν Συμπαντική Ἐνέργεια καί νά βαδίσουμε μέ μεγαλύτερη σιγουριά καί ποιότητα στή ζωή μας» (http://www.taichicenter.gr/tai_chi_chuan/).

Κριτική θεώρηση

Γιά τίς μεθόδους pilates, gyrotonic, tai chi καί τίς ἄλλες μορφές τῆς «ἐνεργειακῆς» ἢ «ἐναλλακτικῆς γυμναστικῆς», ἰσχύουν ὅσα ἀναφέραμε στό προηγούμενο τεύχος μας γιά τή γιόγκα. Ωστόσο, θεωροῦμε ἀπαράιτητο νά ἐπαναλάβουμε, νά τονίσουμε ἢ νά προσθέσουμε τά ἑξῆς:

Ὁ ἄνθρωπος τῆς ἐποχῆς μας, εἴτε ἀπό ἄγνοια, εἴτε ἀπό ἀδιαφορία, εἴτε ἀναζητώντας νέες πνευματικές διεξόδους λόγω ἔλλειψης νοήματος, σκοποῦ καί προορισμοῦ στή ζωή του, εἴτε πιεζόμενος ἀπό τά προβλήματα τῆς καθημερινότητας, ἀπό τό ἄγχος τῆς ἐπιβίωσης, ἀπό τήν ἀγωνία καί τόν φόβο γιά τό ἀβέβαιο μέλλον, ἀπό τήν ἀπειλή τῆς ἀνεργίας καί τῶν κοινωνικῶν προβλημάτων, ἀπό τήν αἴσθηση τῆς μοναξιάς κ.λπ., πέφτει συχνά θύμα ὅσων προσφέρουν «ῥαΐδες», δηθέν, καί «μοντέρνες» προτάσεις καί ὑπόσχονται τή λύση ὅλων τῶν προβλημάτων! Αὐτό γίνεται, συνήθως, ἀπό τίς σύγχρονες αἰρετικές καί παραθρησκευτικές ομάδες καί ὁργανώσεις, οἱ ὁποῖες ἔχουν τή δυνατότητα νά διεισδύουν καί νά κυριαρχοῦν ἀκόμη καί σέ χώρους, πού δέν ἔχουν καμμία σχέση μέ τή θρησκεία, ὅπως στήν προκειμένη περίπτωση στόν χώρο τοῦ ἀθλητισμοῦ. Ἡ γνώση καί ἡ ἐνημέρωση μᾶς προφυλάσσει ἀπό τό νά ἀποδεχθοῦμε καί νά ἐφαρμόσουμε τέτοιες λύσεις, ἀλλά καί ἀπό τό νά δοκιμάσουμε στή συνέχεια τήν ἀπογοήτευση ἀπό αὐτές ἢ ἀπό τό νά ὀδηγηθοῦμε σταδιακά καί παρά τή θέλησή μας σέ δρόμους καί σέ καταστάσεις χωρίς ἐπιστροφή.

Οἱ τεχνικές, πού εἶδαμε, προϋποθέτουν μιά σαφῶς ἀντιχριστιανική ἀντίληψη περὶ Θεοῦ, ἀνθρώπου καί κόσμου. Ὁδηγοῦν συ-

στηματικά σέ σχέση καί κοινωνία μέ ἕναν ἄλλο «θεό», πού δέν εἶναι ὁ προσωπικός Θεός τῆς χριστιανικῆς πίστεως, ὁ Πατήρ, ὁ Υἱός καί τό Ἅγιο Πνεῦμα, ἀλλά ἡ ἀπρόσωπη «Συμπαντική Ἐνέργεια» τῶν ἀνατολικῶν θρησκειῶν. Τό ἀπρόσωπο μπορεῖ νά ἀσκεῖ κάποια ἔλξη σέ ἀνθρώπους τῆς ἐποχῆς μας, δέν μπορεῖ, ὥστόσο, νά ἀσκήσει καμμία ἔλξη σέ ὅσους ἔχουν γνωρίσει τόν προσωπικό Θεό τῆς Ἐκκλησίας καί ἔχουν καλλιεργήσει ζωσα σχέση μαζί Του. Τό πρόσωπο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τό κέντρο τῆς πίστεώς μας, ἐξοβελίζεται ἢ ἐρμηνεύεται κατὰ τίς ἀντιλήψεις τοῦ κινήματος τῆς Νέας Ἐποχῆς, σχετικοποιούμενο πλήρως. Ὁ ἄνθρωπος κατευθύνεται στό νά πιστεύει ὅτι ἡ «σωτηρία» του ἐξαρτᾶται ἀπό αὐτόν τόν ἴδιο καί ἐπιτυγχάνεται μέ τήν ἐφαρμογή κάποιων τεχνικῶν. Ὁ δέ ἀσκῶν τέτοιες τεχνικές χάνει σταδιακά τή χριστιανική πίστη του, ἐντασσόμενος στό περιβάλλον τῶν ἀνατολικῶν θρησκειῶν: τοῦ Ἰνδουϊσμοῦ, τοῦ Βουδισμοῦ καί τοῦ Ταοϊσμοῦ.

Σημείωση τῆς Σύνταξης

- Τά ἐννυπόγραφα ἄρθρα ἐκφράζουν τίς ἀπόψεις τῶν συγγραφέων τους. Ἡ διεύθυνση τοῦ περιοδικοῦ δέν φέρει εὐθύνη γιά τίς ἀπόψεις τῶν ἀρθρογράφων.

Τήν εὐθύνη γιά τίς ἐκφραζόμενες ἀπόψεις στίς δημοσιευόμενες ἐπιστολές φέρουν ἀποκλειστικά οἱ ἐπιστολογράφοι καί ὄχι ἡ Συντακτική Ἐπιτροπή.

- Οἱ ἀναδημοσιεύσεις σχολίων ἢ πληροφοριῶν ἀπό ξένα ἢ ἐλληνικά περιοδικά καί ἄλλα ἐντυπα ἢ τό διαδίκτυο δημοσιεύονται μέ κάθε ἐπιφύλαξη, ἀφοροῦν σέ ἀπόψεις καί δέν στοχεύουν στήν προσβολή ἢ στήν ἀπομείωση τῆς τιμῆς καί τῆς ὑπολήψεως τῶν προσώπων, στά ὁποῖα ἀναφέρονται καί τά ὁποῖα σεβόμεθα δεόντως.
- Ἐπιτρέπεται ἡ ἀναδημοσίευση, κατόπιν ἀδείας ἀπό τήν Διεύθυνση τοῦ περιοδικοῦ.

Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΣΚΟΠΙΑ ΚΑΙ Η ΛΑΤΡΕΙΑ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

του Γεωργίου Τσώτσου,
Master Θεολογίας

Βασικό γνώρισμα της Έταιρείας Σκοπία είναι ή συνεχής αλλαγή των διδασκαλιών της. Αυτό δεν ήταν κάτι που συνέβαινε μόνο στο παρελθόν, αλλά κάτι που έξακολουθεῖ να γίνεται ακόμα και τώρα και κάτι που θα γίνεται και στο μέλλον. Μία τέτοια αλλαγή αφορᾷ τὸν ἀκρογωνιαῖο λίθο τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας, πού εἶναι ή διδασκαλία για τὸ πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ και πιὸ συγκεκριμένα, ή λατρεία Του.

Τὴν περίοδο πού ἦταν πρόεδρος τῆς Έταιρείας ὁ Ρῶσσελ, τὸ περιοδικὸ Σκοπία τοῦ 1892 μᾶς πληροφορεῖ, ὅτι ὁ Χριστὸς λατρευόταν ἀπὸ τοὺς μαθητές Του: «Καὶ παρόλο πού πουθενὰ δὲν μᾶς δίνεται ή ἐντολή νὰ ἀπευθύνουμε αἰτήματα πρὸς αὐτόν, προφανῶς δὲν θὰ μπορούσε νὰ εἶναι ἀκατάλληλο νὰ τὸ κάνουμε· διότι μιὰ τέτοια ἐνέργεια δὲν ἀπαγορεύεται πουθενὰ, καὶ οἱ μαθητές τὸν λάτρεψαν.—Ματθ. 28:9, 17»¹ (ή μετάφραση δική μας).

Καὶ τὸ 1898 ή Έταιρεία συμφωνοῦσε μετὴ λατρεία τοῦ Χριστοῦ: «Τὸ γεγονὸς ὅτι ὁ Κύριός μας δέχθηκε λατρεία ὑποστηρίζεται ἀπὸ ὀρισμένους ὡς ἀπόδειξη ὅτι ἐνῶ ἦταν στὴ γῆ ἦταν ὁ Θεὸς Πατέρας μεταμφιεσμένος σὲ σῶμα ἀπὸ σὰρκα καὶ ὄχι πραγματικὰ ἄνθρωπος. Λατρεύτηκε πράγματι, ή ή μετάφραση εἶναι ἐσφαλμένη;». Στὴν ἐρώτηση αὐτὴ ή Έταιρεία ἀπαντᾷ ὡς ἐξῆς: «Ναί, πιστεύουμε ὅτι ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς ἐνῶ βρισκόταν στὴ γῆ λατρεύτηκε πραγματικά, καὶ σωστά. Παρόλο πού δὲν ἦταν ὁ Θεός, ὁ Ἰεχωβά, ἦταν ἓνας Θεός. Η λέξη 'Θεός' σημαίνει 'ἰσχυρός,' καὶ ὁ Κύριός μας ἦταν πράγματι ἰσχυρός... Ἦταν σωστὸ γιὰ τὸν Κύριό μας νὰ λαμβάνει λατρεία δεδομένου ὅτι ἦταν ὁ μονογενὴς τοῦ Πατέρα, καὶ

ὁ ἀντιπρόσωπός του στὴ δημιουργία ὅλων τῶν πραγμάτων, συμπεριλαμβανομένου του ἀνθρώπου»² (ή μετάφραση δική μας).

Ὁ δεύτερος πρόεδρος τῆς Έταιρείας, ὁ Ρόδερχορντ, στὸ βιβλίο του *Διεκδίκησις* ἔκανε καὶ αὐτὸς λόγο γιὰ λατρεία τοῦ Χριστοῦ. Ἐνῶ σὲ κάποιο σημεῖο τοῦ βιβλίου του γράφει: «Τὸ ἐδάφιον αὐτὸ δεικνύει, ὅτι οἱ ἄρχοντες θὰ λατρεύσουν τὸν Ἰεχωβά κατ' εἰδικὸν τρόπον...», λίγο παρακάτω κάνει λόγο περὶ λατρείας τοῦ Χριστοῦ: «Οἱ ἄρχοντες θὰ ὀδηγοῦν τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὴν λατρείαν τοῦ Ἰεχωβά καὶ τοῦ Χριστοῦ»³.

Καὶ σὲ ἄλλο βιβλίο του ὁ Ρόδερχορντ κάνει λόγο γιὰ λατρεία καὶ τοῦ Ἰεχωβά καὶ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ: «Οἱ ἄνθρωποι ἀπὸ ὅλα τὰ ἔθνη πού ἀποκτοῦν σωτηρία πρέπει νὰ ἔρθουν στὸν οἶκο τοῦ Κυρίου γιὰ νὰ λατρέψουν ἐκεῖ· δηλαδή, πρέπει νὰ πιστέψουν καὶ νὰ λατρέψουν τὸν Ἰεχωβά Θεὸ καὶ τὸν Κύριο Ἰησοῦ Χριστό, τὸ κύριο ὄργανό του. (Φιλιππησίους 2: 10, 11)»⁴ (ή μετάφραση δική μας).

Ἄλλο πολὺ σημαντικό ἀπόσπασμα εἶναι τὸ ἐξῆς: «Ἀφοῦ τώρα βασιλεύει ὁ Ἰεχωβά Θεός ὡς Βασιλεὺς μέσῳ τῆς πρωτενούσης ὀργανώσεώς του, ὅποιοσδήποτε ἤθελε νὰ τὸν λατρεύσει, πρέπει ἐπίσης νὰ λατρεύσει καὶ νὰ κλίνη γόνυ πρὸς τὸν ἄρχοντα τοῦ Ἰεχωβά εἰς τὴν πρωτεύουσαν ἐκείνην ὀργάνωσιν, ἥτοι τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν, τὸν Συμβασιλέα ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς Θεοκρατίας»⁵.

Ἰδιαίτερα σημαντικό εἶναι τὸ Καταστατικὸ τῆς Έταιρείας, τὸ ὁποῖο ἔκανε λόγο

1. Σκοπία, 15-5-1892 (ἀγγλ. ἔκδοση), σ. 157 [1410].

2. Σκοπία, 15-7-1898 (ἀγγλ. ἔκδοση), σσ. 214-216 [2337].

3. Διεκδίκησις, Τόμ. 3, ἔκδ. Μ.τ.Ι., 1932, σ. 312. Τὸ ἀγγλικὸ κείμενο ἀναφέρει τὴ λέξη «worship» καὶ γιὰ τὸν Χριστό: «The princes will lead the people in their worship of Jehovah and of Christ» (Vindication, Vol. 3, ἔκδ. Μ.τ.Ι., 1932, σ. 295).

4. Salvation, ἔκδ. Μ.τ.Ι., 1939, σ. 151.

5. Σκοπία, 15-10-1946, σ. 8.

για λατρεία, όχι μόνο του Ίεχωβά, αλλά και του Ίησου Χριστού. Πιο συγκεκριμένα, στους στόχους της Έταιρείας, που υπάρχουν στο Καταστατικό της, αναφέρεται το εξής: «...για τή δημόσια Χριστιανική λατρεία του Παντοδυνάμου Θεού και του Χριστού Ίησου· να διευθετεί και διεξάγει τοπικές και παγκόσμιες συνελεύσεις γι' αυτή τή λατρεία...»⁶.

Παρόμοια διατύπωση είναι και η εξής: «...και διά δημοσίαν Χριστιανικήν λατρείαν του Παντοδυνάμου Θεού και του Χριστού Ίησου· να οργανώνη και διεξάγη τοπικά και παγκοσμίους συνελεύσεις διά τοιαύτην λατρείαν...»⁷. Στην αγγλική ή συγκεκριμένη πρόταση του Καταστατικού έχει την εξής μορφή: «...and for public Christian worship of Almighty God and Christ Jesus; to arrange for and hold local and world-wide assemblies for such worship...»⁸.

Αυτό το απόσπασμα από το Καταστατικό υπάρχει ακριβώς έτσι και στο Βιβλίο Έτους του 1945 (αγγλ. έκδοση)⁹. Έπομένως, επιβεβαιώνουμε την αναφορά περί λατρείας του Ίησου Χριστού στο ίδιο το Καταστατικό της Έταιρείας από άλλο βιβλίο της. Όσο, στο Βιβλίο Έτους του 1969 (αγγλ. έκδοση) η Έταιρεία παραθέτει ολόκληρο το άρθρο 2, αφαιρώντας μόνο την πολυ σημαντική φράση των τριών λέξεων «and Christ Jesus», δηλαδή «και του Χριστού Ίησου»¹⁰. Το ότι το κάνει έσκεμμένα αποδεικνύεται

από το γεγονός ότι, ενώ παραθέτει όλο το άρθρο του Καταστατικού, αφαιρεί μόνο τις τρεις αυτές λέξεις και βάζει αποσιωπητικά. Όλο το κείμενο πριν και μετά υπάρχει κανονικά. Άρα, τα αποσιωπητικά δεν χρησιμοποιήθηκαν ούτε για να εξοικονομηθεί χώρος, αλλά ούτε και για όποιονδήποτε άλλον λόγο, αλλά για να μη φαίνεται, ότι το Καταστατικό έκανε λόγο για λατρεία και του Ίησου Χριστού.

Ακόμα και το 1950, δηλαδή πάνω από μισό αιώνα από την ίδρυσή της, η Έταιρεία Σκοπιά δίδασκε τη λατρεία του Ίησου Χριστού: «Τήν τελευταία φορά που βλέπουμε τη Μαρία στη Βίβλο δε φαίνεται να προσκυνείται και να λατρεύεται ως 'Παναγία', ή 'Υπεραγία Θεοτόκος', αλλά μάλλον τη βλέπουμε στο πάνω δωμάτιο μαζί με άλλες πιστές γυναίκες και τους αποστόλους και με τους άλλους της γιούς, εκεί να λατρεύουν τον Θεό και τον Υιό του Χριστό Ίησου. (Πράξεις 1:13, 14)»¹¹ (ή μετάφραση δική μας).

Για λατρεία του Χριστού γίνεται λόγος και στο βιβλίο «“Πάντα δοκιμάζετε”»: «Ο Χριστός Πρέπει να Λατρεύεται ως Ένδοξο Πνεύμα, Νικητής κατά του Θανάτου στο Ξύλον του Μαρτυρίου»¹². Στην αγγλική έκδοση η πρόταση έχει ως εξής: «Christ to Be Worshipped as a Glorious Spirit, Victorious over Death on the Torture Stake»¹³.

Όσο, κάποια χρόνια πριν (1939) το περιοδικό Σκοπιά ανέφερε: «Μια παγίδα που βρίσκεται στην κορυφή της λίστας εκείνων που έχουν έτοιμαστει και στηθεί από τον Σατανά τον Διάβολο είναι η θρησκεία. Όποιαδήποτε μορφή λατρείας που αποδίδει λατρεία, έπαινο ή σεβαστική αναγνώριση σε οποιοδήποτε αντικείμενο, πλάσμα ή πράγμα ή εικόνα χαρακτηρίζεται σωστά ως θρησκεία. Και η θρησκεία είναι μια παγίδα»¹⁴ (ή μετάφραση δική μας).

6. Καταστατικό της Βιβλικής και Φυλλαδικής Έταιρείας Σκοπιά (Ένορκη κατάθεση του L. A. Swingle με θέμα «Χριστιανική Θρησκεία»), σ. 2.

7. Καταστατικό της Βιβλικής και Φυλλαδικής Έταιρείας Σκοπιά. Τροποποιήσεις του 1944 (Πιστοποιητικόν του Προεδρείου περί Τροποποιήσεως Άρθρων του Καταστατικού της Βιβλικής και Φυλλαδικής Έταιρείας Σκοπιά συμφώνως τῷ Νόμῳ περί Μη Κερδοσκοπικῶν Ἑταιριῶν τῆς Κοινοπολιτείας Πενσυλβανίας), σ. 4.

8. Charter of the Watch Tower Bible and Tract Society. Articles of Amendment (Officers' Certificate of Amendment to the Articles of Incorporation of the Watch Tower Bible and Tract Society pursuant to the Nonprofit Corporation Law of the Commonwealth of Pennsylvania), σ. 3.

9. Yearbook 1945, έκδ. Μ.τ.Ι., σ. 32.

10. Yearbook 1969, έκδ. Μ.τ.Ι., σσ. 49-50.

11. Σκοπιά, 15-8-1950 (αγγλ. έκδοση), σ. 267.

12. “Πάντα δοκιμάζετε”, έκδ. Μ.τ.Ι., 1955, σ. 324.

13. “Make sure of all things”, έκδ. Μ.τ.Ι., 1953, σ. 85.

14. Σκοπιά, 15-11-1939 (αγγλ. έκδοση), σ. 339.

Τὸ 1954 ἡ Ἐταιρεία ἦταν ἀρνητικὴ στὴ λατρεία τοῦ Ἰησοῦ. Πιὸ συγκεκριμένα, στὸ περιοδικὸ Σκοπιὰ τοῦ 1954 στὶς Ἑρωτήσεις ἀπὸ Ἀναγνώστες τίθεται ἡ ἐρώτηση: «Θὰ ἔπρεπε νὰ λατρεύουμε τὸν Ἰησοῦ;»¹⁵. Στὸ ἐρώτημα αὐτὸ ἡ Ἐταιρεία ἀπαντᾷ: «...ἡ ἀπάντηση στὴν παραπάνω ἐρώτηση πρέπει νὰ εἶναι ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἀποδίδεται ξεχωριστὴ λατρεία στὸν Ἰησοῦ Χριστὸ πὺν εἶναι τώρα δοξασμένος στὸν οὐρανό. Ἡ λατρεία μας πρέπει νὰ ἀπευθύνεται στὸν Ἰεχωβά Θεό»¹⁶ (ἡ μετάφραση δική μας).

Τὸ ἴδιο δίδασκε ἡ Ἐταιρεία καὶ τὸ 2006: «Μήπως αὐτὸ σημαίνει ὅτι ὁ Ἰησοῦς πρέπει νὰ λατρεύεται; Ὁ ἴδιος ὁ Ἰησοῦς εἶπε: 'Τὸν Ἰεχωβά τὸν Θεό σου πρέπει νὰ λατρεύεις καὶ σὲ αὐτὸν μόνο πρέπει νὰ ἀποδίδεις ἰερὴ ὑπηρεσία'. (Λουκᾶς 4:8) Σαφῶς, παρότι ὁ Ἰησοῦς εἶναι κραταιὸς σὲ δύναμη καὶ θεϊκὸς σὲ φύση, ἡ Γραφή δὲν τὸν παρουσιάζει ὡς ἀντικείμενο λατρείας»¹⁷.

Μὲ βάση τὰ παραπάνω μπορούμε νὰ καταλήξουμε στὰ ἑξῆς συμπεράσματα: πρῶτον, κατὰ τὴ διάρκεια τῆς προεδρίας τῶν τριῶν πρώτων προέδρων, Ρῶσσελ, Ρόδερφορντ καὶ Νόρ, ἡ λατρεία τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἦταν κάτι δεδομένο γιὰ τὴν Ἐταιρεία, ὅπως ἀποδείχτηκε μὲ βάση τὰ ἐντυπά της. Δεύτερον, τὰ δικά της, πάλι, ἐντυπα ἀπὸ τὸ 1954 καὶ μετὰ ἀναιροῦν τὴ διδασκα-

λία περὶ λατρείας τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, κάτι ποὺ σημαίνει, ὅτι ἡ Ἐταιρεία δὲν κατευθύνεται ἀπὸ τὸν Ἰεχωβά. Τρίτον, ἡ Ἐταιρεία ἐσκεμμένα ἀποκρύπτει τὴ λατρεία τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀπὸ τὸ Καταστατικὸ της καὶ τὸ Βιβλίο Ἑτους τοῦ 1969. Τέταρτον, μὲ βάση τὰ δικά της κριτήρια, ἡ Ἐταιρεία μπορεῖ νὰ χαρακτηριστεῖ ὡς «θρησκεία» μὲ τὴν ἀρνητικὴ σημασία τῆς λέξεως πὺν ἡ ἴδια τῆς ἀποδίδει.

Ὁ Paul Grundy σχετικὰ μὲ τὶς ἀλλαγές πάνω στὸ ζήτημα τῆς λατρείας τοῦ Χριστοῦ τονίζει τὰ ἑξῆς σημαντικὰ: πρῶτον, οἱ Μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά λάτρευσαν τὸν Ἰησοῦ Χριστὸ μέχρι τὸ ἔτος 1954. Ἐκεῖνο τὸ ἔτος, ὑπῆρξε ἡ πρώτη σαφὴς ἀναφορὰ γιὰ τὸ ὅτι οἱ ὁπαδοὶ δὲν πρέπει νὰ λατρεύουν τὸν Χριστό. Δεύτερον, ἐνῶ οἱ Μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά προτρέπονταν νὰ μὴ λατρεύουν τὸν Χριστό, τὸ Καταστατικὸ τῆς Ἐταιρείας ἔμεινε ἴδιο μέχρι τὸ 1999, δηλαδὴ γιὰ 45 χρόνια. Τρίτον, ἐφόσον μέχρι τὸ 1954 λατρευόταν ὁ Χριστός, τότε ὁ Ρῶσσελ καὶ οἱ ὑπόλοιποι ἦταν εἰδωλολάτρες καὶ ἄρα, δὲ μπορούν νὰ ἀνήκουν στοὺς 144.000. Τέταρτον, πὺς εἶναι δυνατόν τὸ Ἅγιο Πνεῦμα νὰ κατευθύνει τὸ Κυβερνῶν Σῶμα καὶ νὰ ἀλλάζει τόσο σημαντικὲς διδασκαλίες;¹⁸

18. P. Grundy, Les Témoins de Jéhovah et l'adoration de Jésus. Τὸ ἄρθρο ἀνακτῆθηκε τελευταία φορὰ στὶς 28-12-2024 ἀπὸ: <https://www.jwinfo.ch/temoins-de-jehovah/2023/08/les-temoins-de-jehovah-et-ladoration-de-jesus/>.

ΟΜΑΔΕΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΤΟΥ ΣΚΗΝΙΚΟΥ ΤΩΝ ΑΙΡΕΣΕΩΝ

Λειτουργοῦν καὶ ἐφέτος, στὰ πλαίσια τῆς Π. Ε. Γ., οἱ ἑξῆς Ὅμαδες Μελέτης τοῦ Σκη-
νικοῦ τῶν Αἱρέσεων καὶ τῆς Παραθρησκείας:

1. **Ὁμάδα Μελέτης** τῆς ἱστορίας, ἐξέλιξης, διδασκαλίας καὶ δράσης τῆς **Ἐταιρείας «Σκοπιὰ»** τῶν **Μαρτύρων τοῦ Ἰεχωβά**. Κάθε Δευτέρα, 5.30'-7.30' μ.μ.
2. **Ὁμάδα Μελέτης** τοῦ σκηνικοῦ τῆς **«Νέας Ἐποχῆς»** (Γκουρουϊστικές, Ἀποκρυφιστικές, Ἐναλλακτικές, Νεο Γνωστικές, Σατανιστικές κ.λπ. ομάδες). Κάθε Παρασκευή, 5.30'-7.30' μ.μ.

Τὰ **Μαθήματα** πραγματοποιοῦνται στὰ γραφεῖα τῆς Π.Ε.Γ., Μεσογείων 429.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ - ΣΧΟΛΙΑ

ΛΔ' Πανορθόδοξη Συνδιάσκεψη

Πρίν 34 χρόνια περίπου ο π. Αντώνιος Αλεβιζόπουλος είχε διαπιστώσει ότι, για την καλύτερη αντιμετώπιση των προβλημάτων που δημιουργούνται από την δραστηριότητα των ασυμβίβαστων με την Ορθόδοξη Πίστη ομάδων, απαιτούνται νέες δομές για την Ορθόδοξη αντικειμενική ποιμαντική. Διαπίστωσε ότι, ή πλέον εύστοχη απάντηση στη συντονισμένη δραστηριότητα των ομάδων αυτών θα ήταν ή συνεργασία όλων των κατά τόπους Ορθόδοξων Εκκλησιών. Έτσι, με δική του πρωτοβουλία, καθιερώθηκε ή έτήσια σύγκληση Πανορθόδοξων Συνδιασκέψεων για την ενημέρωση ειδικών εντεταλμένων και τόν συντονισμό της ποιμαντικής πρακτικής για την αντιμετώπιση του προβλήματός.

Στήν επιτυχή πορεία αυτού του θεσμού διεξήχθη και έφέτος, με μεγάλη επιτυχία, από 5 έως 7 Νοεμβρίου, ή ΛΔ' Πανορθόδοξη Συνδιασκέψη Έντεταλμένων Ορθόδοξων Εκκλησιών και Ιερών Μητροπόλεων για θέματα αιρέσεων και παραθρησκείας, με θέμα: «Έκφάνσεις, επιρροές και πανθρησκειακό όραμα της “Νέας Έποχής”». Η Συνδιάσκεψη φιλοξενήθηκε από την Ιερά Μητρόπολη Πειραιώς, στο Πνευματικό Κέντρο του Ιεροῦ Ναοῦ Ἀγίου Δημητρίου Νέου Φαλήρου. Οί εργασίες της Συνδιασκέψεως διεξήχθησαν υπό την αιγίδα του Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν και πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου και την προεδρία του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Πειραιώς κ. Σεραφείμ.

Έντεταλμένοι δέκα Ορθόδοξων Εκκλησιών και έβδομήντα έπτά Ιερών Μητροπόλεων της Εκκλησίας της Ἑλλάδος, της Κρήτης και της Δωδεκανήσου συμμετείχαν ενεργά στη φετινή Συνδιάσκεψη. Σημαντική ύπηρεξε και ή παρουσία μελών

της Π.Ε.Γ. Στήν αρχή, τελέσθηκε αγιασμός από τόν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Κυδωνίας και Ἀποκορώνου κ. Δαμασκηνό και στή συνέχεια αναγνώσθηκαν τά μηνύματα τών Προκαθημένων τών Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν.

Στό μήνυμά του ο Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν και πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμος, έπεςήμανε ότι: «Ὁ σύγχρονος θρησκευτικός συγκρητισμός, ως θεμελιῶδες γνώρισμα της “Νέας Έποχής”, επιχειρεῖ τή σμίκρυνση τοῦ προσώπου τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τήν ἄρνηση της μοναδικότητας της ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ θείας Ἀποκαλύψεως και τήν ἐξίσωση τοῦ μυστηρίου της Ἐκκλησίας ως Σώματος Χριστοῦ, ὅχι μόνο μέ κάθε εἶδους μεταπτωτικό θρησκευτικό δημιούργημα ἀλλά και μέ κάθε μορφῆς ἐσωτεριστικῆς κοσμοθεωρίας ἢ και αὐτῶν ἀκόμα τών νεοπαγανιστικῶν κινήματων».

Στή συνέχεια, ὑπογράμμισε ότι: «Ἡ ὀρθή ποιμαντική αντιμετώπιση τοῦ φαινομένου της “Νέας Έποχής”, χρειάζεται πρωτίστως ὑπεύθυνη γνώση και σαφή ὀριοθέτηση πραγμάτων και δεδομένων και φυσικά προσοχή, ὥστε, νά μή συσχετισθεῖ τό Εὐαγγέλιο τοῦ Χριστοῦ μέ ποικίλες ἀνορθολογικές θεωρίες και παραδοξολογήματα, κάτι, πού μεγενθύνει τήν σύγχυση και τόν φόβο και ἀποπροσανατολίζει τήν ποιμαντική μας στόχευση».

Στήν ἐναρκτήρια τελετή παρέστησαν και ἀνέγνωσαν μηνύματα, οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίτες Κυδωνίας και Ἀποκορώνου κ. Δαμασκηνός (Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο), Διοσπόλεως κ. Ἐμμανουήλ (Πατριαρχεῖο Ἀλεξανδρείας), ὁ Ἐπίσκοπος τοῦ Παναγίου Τάφου Ἀρχιμανδρίτης κ. Ἱερώνυμος (Πατριαρχεῖο Ἱεροσολύμων), οἱ Πα-



Πολιτισμοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Α.Π.Θ. κ. Κωνσταντῖνος Κωτσιόπουλος, ὁ ὁποῖος ἀνέπτυξε τὸ θέμα: «Νέα Ἐποχή, μετανθρωπισμός καὶ τεχνητὴ νοημοσύνη». Μεταξύ τῶν ἄλλων, ὁ Ἑλλογιμώτατος Καθηγητῆς ἐπεσήμανε: «Τὸ “αὐτόνομο” ἀντιληπτικὸ προβάδισμα τῆς “Τεχνητῆς Νοημοσύνης” σέ συνδυασμὸ μέ τὸ ὑβριδικὸ μείγμα Ἀνθρώπου-μηχανῆς, πού προωθεῖ ὁ “Μετανθρωπισμός”, θέτει

νοσιολογιώτατοι Ἀρχιμανδριῖτες κ. Εὐσέβιος Μεάντζια καὶ κ. Oliver Subodiς (Πατριαρχεῖο Σερβίας), ὁ Μητροπολίτης Βράτσης κ. Γρηγόριος (Πατριαρχεῖο Βουλγαρίας), ὁ Πρωτοπρεσβύτερος κ. Ἡλίας Κουτραφούρης (Ἐκκλησία Κύπρου), ὁ Ἑλλογιμώτατος Καθηγητῆς κ. Γεώργιος Μπελτέϊκο (Ἐκκλησία Πολωνίας) καὶ ὁ Πρωτοπρεσβύτερος κ. Ἰωάννης Μερκούρης (Ἐκκλησία Ἀλβανίας). Λόγω τῶν συνθηκῶν πού ἐπικρατοῦν στὸν Λίβανο καὶ τὴν γύρω περιοχὴ, δέν κατέστη δυνατὴ ἡ αὐτοπρόσωπη παρουσία τοῦ ἐκπροσώπου τοῦ Μακαριώτατου Πατριάρχου Ἀντιοχείας κ. Ἰωάννου, ἀνέγνωσθη ὁμως τὸ μήνυμα τὸ ὁποῖο ἀπέστειλε.

Παρόντες ἦταν ἐπίσης οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίτες Κυθήρων κ. Σεραφεῖμ καὶ Χίου κ. Μάρκος καὶ οἱ Θεοφιλέστατοι Ἐπίσκοποι Στρατονικείας κ. Στέφανος, Θεσπιῶν κ. Παῦλος καὶ Ἀχελώου κ. Νήφων.

Ἀκολούθως, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Πειραιῶς κ. Σεραφεῖμ ἀπηύθυνε χαιρετισμὸ πρὸς τοὺς συνέδρους μέ ἐμπεριστατωμένη προσφώνηση καὶ ἐκήρυξε τὴν ἑναρξὴ τῶν ἐργασιῶν τῆς Συνδιάσκεψης.

Στὴ συνέχεια τὸν λόγο ἔλαβε ὁ πρῶτος Εἰσηγητῆς, ὁ Καθηγητῆς τοῦ Τμήματος Κοινωνικῆς Θεολογίας καὶ Χριστιανικοῦ

νέες ἠθικὲς προκλήσεις ὁλοκληρωτικῆς μεταλλαγῆς τῆς Ἀνθρωπότητος. Ἡ εἰκονικὴ καὶ ρομποτικὴ πραγματικότητα ἀποφυσικοποιεῖ τὸν κόσμον καὶ τίς κοινωνικὲς σχέσεις. Οἱ θεωρήσεις αὐτὲς καταλήγουν στὴ δημιουργία “Ὑπερανθρώπων” πού ἐπιδιώκουν ἕναν “ἐπίγειο παράδεισον” καὶ τὴν “ἀθανασία” τοῦ “Τέλους” μετανθρωπιστικοῦ ὄντος». Καὶ συμπλήρωσε ὅτι, οἱ Ὁρθόδοξοι Χριστιανοὶ δέν εἶναι «οὔτε “Τεχνοφοβικοί”, οὔτε “Τεχνολάτρες” ἢ “Τεχνοαφελεῖς”».

Τὴν δευτέρη ἡμέρα, Τετάρτη 6 Νοεμβρίου, συνεχίσθηκαν οἱ ἐργασίες τῆς ἈΔ' Πανορθοδόξου Συνδιασκέψεως. Στὸ πλαίσιο τῆς πρωϊνῆς συνεδρίας πραγματοποιήθηκαν τέσσερις εἰσηγήσεις.

Ὁ πρῶτος εἰσηγητῆς, ὁ Ἀναπληρωτῆς Καθηγητῆς Φαρμακευτικῆς Ε.Κ.Π.Α. κ. Μιχάλης Ράλλης, διαπραγματεύθηκε τὸ θέμα: «Οἱ Ἐναλλακτικὲς θεραπείες στὸ πλαίσιο τῆς “Νέας Ἐποχῆς”». Μεταξύ τῶν ἄλλων, ἐπεσήμανε ὅτι: «Οἱ ἐναλλακτικὲς ὀνομαζόμενες θεραπείες θεμελιώνονται στὶς ἀρχὲς τῆς “Νέας Ἐποχῆς”. Σύμφωνα μέ αὐτὲς ἡ ἀσθένεια ὀφείλεται σέ μὴ ὁμαλή ροή, μὴ μετρήσιμης ἐπιστημονικὰ, ἐνέργειας καὶ ὡς θεραπεία νοεῖται ἡ ἀποκατάσταση αὐτῆς τῆς ροῆς. Ὁ δὲ ὅρος “ἐνέρ-

γεια”, ανάλογα μέ τή θεραπεία, ἔχει μιά ποικιλία ὀνομασιῶν. Οἱ ἀρχές στίς ὁποῖες βασίζονται βρίσκονται ἐκτός τῶν ὅρων τῆς ἱατρικῆς ἐπιστήμης, ἡ ἐπιστημονική μεθοδολογία δέν χρησιμοποιεῖται ἀπό αὐτές καί οἱ ἐρευνητικές ἐξελίξεις στήν υἰγεία δέν ἐφαρμόζονται. Σημαντικός ἀριθμός ἐπιστημονικῶν καί ὑπεύθυνων φορέων, κατὰ τόν εἰσηγητή, τίς χαρακτηρίζει ὡς ψευδοεπιστήμη. Ὁ ἐξαιρετικά μέγας ἀριθμός αὐτῶν ἐνσωματώνεται καί θεμελιώνεται σέ μή ἐπιστημονικές δοξασίες παρελθόντων ἐκατονταετιῶν, ἀλλά καί ἀνατολίτικων θρησκευτικῶν δοξασιῶν καί ἀρχῶν. Τά προβαλλόμενα ὡς θετικά ἀποτελέσματα πού διαφημίζουν εἶναι ἀνάλογα μέ τά ἀποτελέσματα placebo». Ἐπιπροσθέτως, συμπλήρωσε, «ἡ εὐρεία διάδοσή τους ἀποτελεῖ μείζον πρόβλημα στήν ἐπιστημονική ἱατρική καί φαρμακευτική ἐπιστήμη».

Δεύτερος εἰσηγητής ἦταν ὁ Πρωτοπρεσβύτερος κ. Βασίλειος Γεωργόπουλος, Ἀναπληρωτής Καθηγητής τοῦ Τμήματος Κοινωνικῆς Θεολογίας καί Χριστιανικοῦ Πολιτισμοῦ τοῦ Α.Π.Θ. Τό θέμα πού ἀνέπτυξε εἶχε τίτλο: «Ὁ θρησκευτικός Συγκρητισμός ὡς ἔκφανση τῆς “Νέας Ἐποχῆς”». Ὁ εἰσηγητής ἀνέφερε διεξοδικά, ὅτι ὁ θρησκευτικός συγκρητισμός ἀποτελεῖ βασικό κεφάλαιο τῆς «Νέας Ἐποχῆς» καί προσδιόρισε τοὺς δομικούς ἄξονες του μέ τίς ἐπί μέρους παραμέτρους τους. Ἐκανε λόγο γιά τήν ἀρνητική στάση τῶν ἐκπροσώπων τῆς «Νέας Ἐποχῆς» ἀπέναντι στόν Χριστιανισμό, ἀνέδειξε τήν ἀπόλυτη ἀσυμβατότητα τῆς νοσηματοδότησης τοῦ ὅρου «Χριστός» στόν χώρο τῆς «Νέας Ἐποχῆς» μέ τά ἱστορικά δεδομένα τῶν Εὐαγγελίων καί τῆς ἐκκλησιαστικῆς διδασκαλίας. Ἐπιπλέον, κατέδειξε, μέ κείμενα ἐκπροσώπων τοῦ χώρου, ὅτι ὁ θρησκευτικός συγκρητισμός τῆς «Νέας Ἐποχῆς» συνδέεται μέ τό ὄραμα κύκλων τῆς γιά τή δημιουργία μιᾶς κοινῆς παγκόσμιας-πλανητικῆς θρησκείας.

Ὁ τρίτος εἰσηγητής κ. Θεόδωρος Παπαγεωργίου, Εἰδικός Νομικός Σύμβουλος τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, διαπραγματεύθηκε τό θέμα: «Τό καθεστῶς θρησκευτικῆς δράσης ὁμάδων πού δέν ἀνήκουν στήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία: νομοθεσία καί ἐφαρμογή». Στήν εἰσηγησή του ἀνέλυσε τήν ὑφιστάμενη νομοθεσία, τοὺς περιορισμούς πού εἰσήγαγε στήν ἐφαρμογή τῆς νομοθεσίας ἡ νομολογία τῶν ἐλληνικῶν δικαστηρίων καί τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Δικαστηρίου, τά κενά καί τίς ἀσυνέχειες τῆς σημερινῆς ἐφαρμογῆς τῆς, τά δυσμενῆ ἀποτελέσματά της σέ βάρος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καί τίς προτάσεις ἀναθεωρήσεώς της. Ὁ εἰσηγητής ἀναφέρθηκε σέ θρησκευτικές ὁμάδες, οἱ ὁποῖες, ἀσχέτως θρησκευτικοῦ φρονήματος, δέν ἐντάσσονται στήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία.

Ὁ τέταρτος εἰσηγητής, Πανοσιολογιώτατος Ἀρχιμανδρίτης κ. Βαρνάβας Λαμπρόπουλος, εἰσηγήθηκε τό θέμα: «Νεοεποχίτικες ἐπιδράσεις στόν σύγχρονο τρόπο ζωῆς». Στό πλαίσιο τῆς εἰσηγήσεώς του, μεταξύ τῶν ἄλλων, ἀναφέρθηκε στόν κίνδυνο ἀλλοίωσης τοῦ φρονήματος τῶν πιστῶν μέσω τῆς ἀποκρυφιστικῆς ἀνανοσηματοδότησης τῶν θεολογικῶν ὅρων. Στή συνέχεια, ἐπείσμανε τή σύγχυση τῶν ὁρίων μεταξύ ἐπιστήμης καί ψευδοεπιστήμης, μέ κύριο καρπό τίς ἐναλλακτικές θεραπείες. Ἀνέδειξε τήν ἐπιβολή μιᾶς «Νέας Ἠθικῆς», τῆς ἠθικῆς τοῦ αὐτοθεωμένου ἀνθρώπου, σέ συνδυασμό μέ τήν ἐνίσχυση καί τήν ἐκμετάλλευση τῆς τάσης γιά ἀνέξοδες λύσεις στά ὑπαρξιακά ἀδιέξοδα. Παράλληλα, ἀναφέρθηκε στήν καλλιέργεια τῆς νοσηρῆς ἀπαίτησης γιά δῆθεν «πνευματικές» ἐμπειρίες αὐτοεξέλιξης πού προβάλλει ἡ «Νέα Ἐποχή».

Κατά τή διάρκεια τῆς ἀπογευματινῆς συνεδρίας πραγματοποιήθηκαν δύο εἰσηγήσεις. Ἡ πρώτη ἀπό τόν Ἑλλογιμώτατο

Θεολόγο κ. Κωνσταντῖνο Παπαχριστοδούλου, Πρόεδρο τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Π.Ε.Γ. μέ θέμα: «*Ἡ Ἀνθρωπολογία τῆς “Νέας Ἐποχῆς”*». Σύμφωνα μέ τόν εἰσηγητή: «Ἡ περί ἀνθρώπου ἀντίληψη τῆς “Νέας Ἐποχῆς” βασίζεται στίς ἰνδουιστικές καί ἀποκρυφιστικές διδασκαλίες, μέ τόν τρόπο πού τίς κατανοεῖ καί τίς παρουσιάζει ἡ “Θεοσοφία”. Σύμφωνα μέ αὐτή τήν ἀντίληψη, ὁ ἄνθρωπος ἀντιμετωπίζεται ὡς “Θεός σέ ἐξορία”. Προέρχεται ἀπό μία ἀπρόσωπη “παγκόσμια συνειδητότητα” καί σ’ αὐτήν προορίζεται νά καταλήξει. Ἡ ζωή καθορίζεται ἀπό τόν νόμο του Κάρμα καί ἔχει νόημα μόνο ὡς προσπάθεια γιά ἀπαλλαγή ἀπό τόν ἀέναο κύκλο τῶν μετενσαρκώσεων».

Ἡ δεύτερη ἀπογευματινὴ εἰσήγηση πραγματοποιήθηκε ἀπό τόν Πρωτοπρεσβύτερο κ. Ἰωάννη Ζῶτο μέ θέμα: «*Μετάνθρωπος: Μία νέα θεώρηση τοῦ ἀνθρώπου στήν προοπτική τῆς “Νέας Ἐποχῆς”*». Ὁ ὁμιλητής ὑπογράμμισε ὅτι: «Ἡ ἀντίληψη περί Μετάνθρώπου, σέ μεγάλο μέρος της, ἐμφορεῖται καί ἐφαρμόζει βασικές θέσεις τῆς “Νέας Ἐποχῆς”, μαζί μέ μία βαθιά ἀπαξίωση τῆς ἀνθρώπινης ὑπόστασης, ὅπως τή γνωρίζουμε. Προβάλλει καί ἐργάζεται γιά μία “ὀλιστικά ἐπιταχυνόμενη αὐτοεξέλιξη” τοῦ ἀνθρώπινου εἶδους, μέσω βιοτεχνολογικῶν παρεμβάσεων, καταρρίπτοντας ὅλα τά γνωστά στερεότυπα τοῦ ἀνθρώπινου βίου, ὑποκαθιστώντας οὐσιαστικά τόν Θεάνθρωπο μέ τόν Ἀνθρωποθεό, φθάνοντας στόν Ἀνθρωποθεϊσμό».

Ἡ ἀπογευματινὴ συνεδρία ὁλοκληρώθηκε μέ τίς παρεμβάσεις τῶν Ἐντεταλμένων τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων. Οἱ Ἐντεταλμένοι ἀνέπτυξαν θέματα σχετικά μέ τήν ποιμαντική μέριμνα στίς κατά τόπους Ἱερεῖς Μητροπόλεις τους.

Ἡ Συνδιάσκεψη ὁλοκλήρωσε τίς ἐργασίες της τήν Πέμπτη 7 Νοεμβρίου μέ τήν σύ-

νταξη καί ἔγκριση, ἐν ὁλομελείᾳ, Πορισμάτων, τά ὁποῖα δημοσιεύονται στή συνέχεια.

ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ

1. Ὁ Μετανθρωπισμός καί τό κίνημα τῆς «Νέας Ἐποχῆς», μοιράζονται μία κοινὴ ἀναζήτηση γιά τήν ὑπέρβαση τῶν ἀνθρωπίνων ὁρίων, ἀλλά ἐκκινοῦν ἀπό διαφορετικές ἀφετηρίες. Ὁ μετανθρωπισμός ἐπικεντρώνεται στήν ἐξέλιξη τοῦ ἀνθρώπου μέ τή χρήση τῆς βιοτεχνολογίας, τῆς τεχνητῆς νοημοσύνης καί τῆς γενετικῆς. Ὁ στόχος του εἶναι ἡ δημιουργία ἑνός “μετά-ἀνθρώπου” πού θά ξεπερνᾷ τά παραδοσιακά ἀνθρώπινα ὅρια. Τό «αὐτόνομο» ἀντιληπτικό προβάδισμα τῆς «Τεχνητῆς Νοημοσύνης» σέ συνδυασμό μέ τό ὑβριδικό μείγμα Ἀνθρώπου-μηχανῆς, πού προωθεῖ ὁ «Μετανθρωπισμός» θέτει νέες ἠθικές προκλήσεις ὁλοκληρωτικῆς μεταλλαγῆς τῆς Ἀνθρωπότητας. Ἡ εἰκονικὴ καί ρομποτικὴ πραγματικότητα ἀποφυσικοποιεῖ τόν κόσμο καί τίς κοινωνικές σχέσεις. Οἱ θεωρήσεις αὐτές καταλήγουν στή δημιουργία «Ὑπερανθρώπων» πού ἐπιδιώκουν ἕναν «ἐπίγειο παράδεισο» καί τήν «ἀθανασία» τοῦ «Τέλους» μετανθρωπιστικοῦ ὄντος.

2. Ἡ «Νέα Ἐποχή» ἐστιάζει, ἐπίσης, στήν πνευματικὴ ἐξέλιξη μέσω ἐσωτεριστικῶν πρακτικῶν, τόν διαλογισμό, τήν αὐτογνωσία καί τήν ἐπανασύνδεση μέ τό σύμπαν, ἐνῶ ὑποστηρίζει ταυτοχρόνως τήν ἰδέα μιᾶς ἀνώτερης κατάστασης ὑπαρξῆς πού ὑπερβαίνει τά ἀνθρώπινα ὅρια, μέ τή χρήση ἀνατολικῶν θρησκευτικῶν δοξασιῶν καί τάσεων τῆς ψυχολογίας. Παρά τίς διαφορές τους, καί τά δύο ρεύματα ἐνώνουν τό ἐνδιαφέρον τους γιά μία νέα μορφή ὕπαρξης καί ἐξέλιξης πέρα ἀπό τά ὅρια τοῦ παραδοσιακοῦ ἀνθρώπου.

3. Οἱ λεγόμενες «ἐναλλακτικὲς θεραπείες» καί τό κίνημα τῆς «Νέας Ἐποχῆς» μοιράζονται μία κοινὴ ἀντίληψη γιά τήν υγεία ὡς μέρος, κατά τοὺς ἰσχυρισμούς

τους, μιᾶς εὐρύτερης πνευματικῆς καί φυσικῆς ἁρμονίας τοῦ σώματος, γεγονός, πού τίς καθιστᾷ ἀλληλοσυνδεόμενες. Οἱ «ἐναλλακτικές» ὀνομαζόμενες θεραπείες θεμελιώνονται στίς ἀρχές τῆς «Νέας Ἐποχῆς». Σύμφωνα μέ αὐτές ἡ ἀσθένεια ὀφείλεται σέ μή ὁμαλή ροή, μή μετρήσιμης ἐπιστημονικά, ἐνέργειας καί ἡ θεραπεία στοχεύει στήν ἀποκατάσταση αὐτῆς. Οἱ ἀρχές τῶν λεγόμενων «ἐναλλακτικῶν θεραπειῶν» εἶναι μή συμβατές μέ τήν δυτική ἐπιστημονική ἱατρική.

4. Καί οἱ δύο χῶροι υἰοθετοῦν μία προσέγγιση γιά τήν υγεία, μέ πρακτικές θεμελιωμένες σέ ἰνδουιστικά, μή ἐπιστημονικά ἀνατομικά στοιχεῖα, ὅπως π.χ. τσάκρας, μεσηβρινοί. Τό κίνημα τῆς «Νέας Ἐποχῆς» προωθεῖ μία ἐσωτεριστικοῦ τύπου πνευματικότητα, κάτι πού ἐνσωματώνεται συχνά στίς πρακτικές τῶν λεγομένων «ἐναλλακτικῶν θεραπειῶν» (π.χ. διαιολογισμός, ἐνεργειακές θεραπείες, Ρέικι). Αὐτές οἱ πρακτικές προβάλλονται ὡς ἀναγκαῖοι παράγοντες γιά τήν ἐπίτευξη ἐνεργειακῆς ἁρμονίας, ροῆς καί ἰσορροπίας στό σωματικό καί πνευματικό πεδίο.

5. Ἀμφότεροι οἱ χῶροι, ὑποστηρίζοντας μία φυσική ἱκανότητα αὐτοῖας τοῦ σώματος, συχνά ἐκφράζουν μία ἐπικριτική στάση ἀπέναντι στήν ἐπιστημονική δυτική ἱατρική. Οἱ ἀρχές στίς ὁποῖες στηρίζονται οἱ λεγόμενες «ἐναλλακτικές θεραπείες» βρίσκονται ἐκτός τοῦ χώρου τῆς ἱατρικῆς ἐπιστήμης. Ἡ ἐπιστημονική μεθοδολογία δέν χρησιμοποιεῖται καί οἱ ἐρευνητικές ἐξελίξεις στήν υγεία δέν ἐφαρμόζονται. Δέν εἶναι λίγες οἱ περιπτώσεις πού στό πεδίο αὐτό μαρτυρεῖται μιᾶ σύγχυση μεταξύ ἐπιστήμης καί ψευδοεπιστήμης.

6. Τό κίνημα τῆς «Νέας Ἐποχῆς» εἶναι στενά συνδεδεμένο μέ τόν θρησκευτικό συγκρητισμό, πού, ὡς γνωστόν, ἐνσωματώνει ποικίλα στοιχεῖα ἀπό διαφορετικές θρησκευτικές καί πνευματικές παραδόσεις, τοῦ

ἀποκρυφισμοῦ καί τοῦ νεοπαγανισμοῦ συμπεριλαμβανομένων, κάνοντας λόγο γιά ἕναν συνθετικό καί ὀλιστικό τρόπο προσέγγισης τῆς πνευματικότητας. Ἀπό τούς ὁπαδούς τῆς προβάλλεται ὡς ἀναγκαιότητα, ὥστε νά γεφυρωθοῦν οἱ θρησκευτικές διαφορές ἤ ὡς εἰρηνική πρακτική πού ἐνσωματώνει ποικίλες πνευματικές παραδόσεις στό πλαίσιο ἐπίτευξης μιᾶς πανανθρώπινης ἁρμονίας πού ἀρέσκεται νά προβάλλει ἡ λεγόμενη «Ἐποχή τοῦ Ὑδροχόου».

7. Ὁ θρησκευτικός συγκρητισμός τῆς «Νέας Ἐποχῆς» διαφημίζεται καί ὡς προσωπική πνευματική ἀναζήτηση πού ἐνθαρρύνει τήν ἐπιλογή διαφορετικῶν θρησκευτικῶν δοξασιῶν καί πρακτικῶν προσαρμοζομένων στίς ἀτομικές ἀνάγκες τοῦ κάθε ἀνθρώπου. Στό πλαίσιο αὐτό θεωρεῖται αὐτονόητο νά συνδυάζονται πρακτικές γιόγκα μέ χριστιανικές προσευχές, ἤ νά υἰοθετοῦνται διαλογιστικές τεχνικές μέ τή χρήση ἐνεργειακῶν κρυστάλλων ἤ νά συνδυάζονται διαφορετικές μορφές διαλογισμοῦ, μαντείας, καί ἀποκρυφιστικῶν πρακτικῶν.

8. Ἡ «Νέα Ἐποχή» ἐμφανίζεται ἰδιαίτερος ἐπικριτική πρὸς τόν Χριστιανισμό, τόν ὁποῖο χαρακτηρίζει αὐταρχικό ἢ περιοριστικό ἢ δογματικό. Στόν ἀντίποδα, ὁ θρησκευτικός συγκρητισμός προβάλλεται ἀπό τό κίνημα τῆς «Νέας Ἐποχῆς» ὡς ἐπιλογή πού ἐπιτρέπει μιᾶ ἐλεύθερη, διαπολιτισμική καί ἀνοιχτή προσέγγιση στήν πνευματικότητα, καθὼς οἱ πιστοί, ἀνεξαρτήτως θρησκείας, μποροῦν νά ἐπιλέξουν καί νά δημιουργήσουν τή δική τους πνευματική πορεία, συνδυάζοντας στοιχεῖα ἀπό διαφορετικές θρησκευτικές παραδόσεις. Κάτω ἀπὸ αὐτές τίς προϋποθέσεις γίνεται ἀντιληπτό γιατί νεοπεοχίτικοι χῶροι καί συγγραφεῖς χρησιμοποιοῦν μέ ἀποκρυφιστική ἀνανοσηματοδότηση χριστιανικούς θεολογικούς ὅρους. Τό πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ, ἄλλοτε παραμορφώνεται ἀπὸ ἀνιστόρητες προσεγγίσεις τῶν βιβλικῶν δεδομένων καί ἄλλοτε παρουσιάζ-

ζεται ως ένας, ισότιμος, μεταξύ τῶν ἄλλων θρησκευτικῶν διδασκάλων τῆς παγκόσμιας θρησκευτικῆς ἱστορίας.

9. Οἱ ἀντιλήψεις περὶ ἀνθρώπου τῆς «Νέας Ἐποχῆς» ἐκφράζουν μιά σύνθεση ἰδεῶν πού ἀντλοῦνται ἀπὸ τίς ἀνατολικές θρησκευτικές δοξασίες, τὸν ἀποκρυφισμό καὶ τὴν σύγχρονη ψυχολογία. Κάθε ἄτομο, σύμφωνα μὲ τὴν ὁρολογία τοῦ χώρου, ἔχει μιά ἐσωτερική θεϊκή οὐσία ἢ “ἀνώτερο ἐαυτό”. Ἡ αὐτογνωσία καὶ ἡ αὐτοπραγμάτωση θεωροῦνται βασικοὶ παράγοντες γιὰ τὴν ἀποκάλυψη αὐτῆς τῆς θεϊκῆς φύσης τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ ἄνθρωπος ἔχει τὴν ἱκανότητα ἐξέλιξης, ὥστε νὰ φθάσει σὲ ἀνώτερα ἐπίπεδα συνειδητότητας καὶ φώτισης.

10. Ἡ κοσμοθεωρία τῆς «Νέας Ἐποχῆς» ὑποστηρίζει, ὅτι τὰ πάντα εἶναι συνδεδεμένα καὶ ἀποτελοῦν μέρη ἐνός ἐνιαίου συνόλου. Ὁ ἄνθρωπος δέν θεωρεῖται ξεχωριστός ἀπὸ τὴ φύση, τό σύμπαν ἢ ἄλλες μορφές ζωῆς. Οἱ ὁπαδοί της πιστεύουν στὴν ὑπαρξη ἐνός ἐνεργειακοῦ σώματος, ὅπως

τό χαρακτηρίζουν, πού περιβάλλει τό φυσικό σῶμα. Ὁ ἄνθρωπος θεωρεῖται, ὅτι ἀλληλεπιδρᾷ μὲ τίς διάφορες μορφές ἐνέργειας τοῦ σύμπαντος. Αὐτὴ ἡ ἐνέργεια, συχνὰ ἀποκαλούμενη “κοσμική” ἢ “πνευματική ἐνέργεια”, πιστεύεται, ὅτι μπορεῖ νὰ ἐπηρεάσει τὴν υἰεία, τὴ διάθεση καὶ τὴ συνολική ζωή τοῦ ἀτόμου.

11. Οἱ ἰδέες τῆς μετενσάρκωσης καὶ τοῦ κάρμα εἶναι κεντρικές στὶς περὶ τοῦ ἀνθρώπου δοξασίες τῆς «Νέας Ἐποχῆς». Ὁ ἄνθρωπος θεωρεῖται, ὅτι ζεῖ πολλές ζωές, μὲ κάθε ζωή νὰ ἀποτελεῖ μιά εὐκαιρία γιὰ ἐξέλιξη. Τό κάρμα λειτουργεῖ ὡς νόμος αἰτίας καὶ ἀποτελέσματος, ἀφοῦ οἱ πράξεις τοῦ ἀνθρώπου ἐπηρεάζουν τό μέλλον του καὶ τίς μελλοντικές του ἐνσαρκώσεις. Ἡ χριστιανική θεώρηση τῆς σωτηρίας καὶ τῆς ἀνάστασης τῶν νεκρῶν ἀπορρίπτονται, ἀντικαθίστανται ἀπὸ τὴν ψευδαίσθηση μίας ἀνθρωποκεντρικῆς ἀποκλειστικὰ διαδικασίας αὐτοθέωσης.

12. Στό πλαίσιο τῆς ἀνθρωπολογίας της ἡ «Νέα Ἐποχή» ποικιλοτρόπως κάνει λό-



ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΚΑΙΝΟΦΑΝΟΥΣ “ΕΟΡΤΗΣ” ΤΟΥ HALLOWEEN

Προς

Τους Γονείς και τους Μαθητές,-τριες των Σχολείων
Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
της Μητροπολιτικής μας Περιφέρειας.

Αγαπητοί μου Γονείς και αγαπητά μου Παιδιά,

Ως Επίσκοπος και πνευματικός σας πατέρα, θα ήθελα να σας ενημερώσω για μία εισαγόμενη εορτή, η οποία μπορεί να έχει αρνητικές επιπτώσεις στα παιδιά, καθώς ενθαρρύνει την ενασχόληση με θέματα που δεν συνάδουν με τις χριστιανικές αξίες. Η εορτή αυτή είναι το Halloween (Χάλογουϊν), για την οποία τα τελευταία χρόνια, ιδίως στα Δημοτικά Σχολεία της χώρας μας, γίνεται μία προσπάθεια γνω-

ριμίας των παιδιών με την εορτή αυτή, στο πνεύμα της Νέας Εποχής.

Η εορτή αυτή έχει τις ρίζες της σε αρχαίες παγανιστικές τελετές, που συνδέονταν με τον κύκλο της ζωής και του θανάτου, έχει μακρά ιστορία και, σήμερα, είναι μια εορτή κυρίως εμπορικού χαρακτήρα.

Η νύχτα της 31ης Οκτωβρίου θεωρούνταν ως μια νύχτα που τα όρια μεταξύ του κόσμου των ζωντανών και των νεκρών ήταν πιο θολά, καταργούνταν τα σύνορα

για την διεύρυνση της ανθρώπινης συνείδησης πέρα από τις συνηθισμένες αντιλήψεις. Προβάλλει, επίσης, ανορθολογικές αποκρυσταλλωμένες δοξασίες ως εμπειρίες, όπως η αστρική προβολή, ή αναδρομή σε προηγούμενες ζωές μέσω ύπνου, τάς όνειρα, ή διαίσθηση κ.ά., ως πρακτικές που διευρύνουν τα όρια της ανθρώπινης αντίληψης.

13. Οί δοξασίες της «Νέας Έποχής» έχουν επηρεάσει τον τρόπο ζωής του σύγχρονου ανθρώπου με διάφορους τρόπους. Αυτή ή επιρροή αφορά σε τομείς όπως η υγεία, η ευεξία, η διατροφή, η ψυχολογία και οι καθημερινές συνήθειες. Έννοιες όπως: «θετική σκέψη», «χώρος με ενέργεια», «αύρα» κ.ά. προέρχονται από τον χώρο της «Νέας Έποχής» και έχουν διαδοθεί ευρέως μέσα από βιβλία αυτοβοήθειας, διαδικτυακούς τόπους, μέσα κοινωνικής δικτύωσης, μέσα μαζικής ενημέρωσης και σεμινάρια προσωπικής ανάπτυξης.

14. Ο ίδιος χώρος προβάλλει την υιοθέτηση πρακτικών όπως η αστρολογία,

ή μαντεία και η πνευματική καθοδήγηση από «αναληφθέντες διδασκάλους», από «αγγέλους», αλλά και από έξωσυμπαντικές οντότητες με την χρήση διαφόρων ζωντανών καναλιών επικοινωνίας (channeling). Όλα αυτά τα διαφημίζει ως επιλογές για μια πιο προσωπική και εξατομικευμένη πνευματική αναζήτηση.

15. Σε αντίθεση με την πνευματική σύγχυση της «Νέας Έποχής» και τους κινδύνους για την σωτηρία του ανθρώπου που έγκυμονούν οι ποικιλόμορφες αντιχριστιανικές δοξασίες της αναντικατάστατη παραμένει εν προκειμένω, μεταξύ των άλλων ή Παύλειος προτροπή: «Βλέπετε μή τις υμᾶς ἔσται ὁ συλαγωγῶν διὰ τῆς φιλοσοφίας καὶ κενῆς ἀπάτης, κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου καὶ οὐ κατὰ Χριστόν» (Κολ. 2,8). Ὡς μέλη τῆς Μίας, Ἀγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας διαχρονικά ζοῦμε καὶ ὁμολογοῦμε, ὅτι ὁ Θεάνθρωπος Κύριος εἶναι: «τό Α καὶ τό Ω, ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, ἀρχὴ καὶ τέλος» (Ἀποκ. 22.13).

και έρχονταν από τον κάτω κόσμο στη γη πνεύματα νεκρών και πνεύματα του σκότους. Οι άνθρωποι, για να αποτρέψουν και ξεγελάσουν τα κακά πνεύματα, φορούσαν τρομακτικές μάσκες και στολές. Το έθιμο των παιδιών να επισκέπτονται σπίτια και να ζητούν γλυκά έχει τις ρίζες του σε παλιότερες παραδόσεις, όπου προσφέρονταν φαγητά στα πνεύματα για να τα κατευνάσουν.

Μετά την εξάπλωση του Χριστιανισμού, έγινε μία προσπάθεια στις Δυτικές χώρες, να συνδεθεί η εορτή αυτή με την εορτή των Αγίων Πάντων, η οποία μεταφέρθηκε στην ημερομηνία αυτή, προκειμένου να εξαλείψει τον παγανιστικό χαρακτήρα της. Ωστόσο, όπως φαίνεται, οι ρίζες της παρέμειναν βαθιές και με την πάροδο του χρόνου, και ειδικά με την εξάπλωσή της στις Ηνωμένες Πολιτείες, το Halloween επανέκτησε πολλά από τα παγανιστικά του στοιχεία.

Έτσι, η εορτή αυτή, σήμερα, έχει μια διπλή φύση. Από τη μια, είναι μια γιορτή διασκέδασης, τραγουδιού και μεταμφίεσεων. Από την άλλη, οι ρίζες του και ορισμένες σύγχρονες εκφάνσεις του συνδέονται με πιο σκοτεινά στοιχεία, όπως ο σατανισμός και άλλες αποκρυφιστικές πρακτικές.

Είναι σημαντικό να σημειώσουμε ότι ορισμένες ομάδες και θρησκευτικές πεποιθήσεις έχουν συνδέσει το Halloween με συγκεκριμένες πρακτικές και συμβολισμούς. Για παράδειγμα, στην σατανιστική βίβλο του Anton LaVey, το Halloween αναφέρεται ως μια σημαντική γιορτή του σατανισμού. Επίσης, σε ορισμένες νεοπαγανιστικές παραδόσεις, όπως η μαγεία, υπάρχουν αναφορές σε τελετές που σχετίζονται με αυτήν την περίοδο.

Ωστόσο, είναι σημαντικό να τονίσουμε ότι αυτές οι συνδέσεις δεν αντικατοπτρίζουν τον τρόπο, με τον οποίο η πλειονότητα των ανθρώπων γιορτάζει το Halloween. Για τους περισσότερους, είναι απλώς μια

ευκαιρία για διασκέδαση και κοινωνικές εκδηλώσεις.

Επίσης θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή, διότι η εμπορευματοποίηση του Halloween έχει οδηγήσει σε μια υπερβολή των στοιχείων του φόβου και της βίας, κάτι που μπορεί να επηρεάσει αρνητικά, ιδιαίτερα τα παιδιά, και να προκαλέσει φόβο και άγχος σε ευαίσθητα άτομα, καθώς και ατυχήματα, κάτι που ενισχύει τα σκοτεινά της στοιχεία.

Η γιορτή του Halloween, όπως αυτή γιορτάζεται σήμερα σε αρκετές χώρες του δυτικού κόσμου δεν είναι τόσο αθώα, όσο προσπαθούν οι θιασώτες της να αποδείξουν. Το Halloween προβάλλει παγανιστικές θεωρήσεις περί κόσμου και της σχέσεως των πνευμάτων με αυτόν και αποτελεί προσπάθεια εξοικείωσης των μικρών παιδιών με το μαγικό στοιχείο και ενδεχομένως μελλοντικά να αποτελέσει μια “πύλη” για την ένταξη σε ομάδες που ασχολούνται με τον αποκρυφισμό.

Ως Εκκλησία, καλούμε όλα τα πιστά μέλη της, να εξετάσουν τις αξίες και τις παραδόσεις που απορρέουν από την κάθε εορτή και να επιλέξουν αυτή που ταιριάζει στα δικά τους έθιμα, παραδόσεις και αξίες. Ας αναλογιστούμε τις αξίες που μας καθοδηγούν και επιθυμούμε να μεταλαμπαδεύσουμε στα παιδιά μας.

Καλό είναι να είμαστε ιδιαίτερα προσεκτικοί με τη συμμετοχή μας ή τη συμμετοχή των παιδιών μας σε αυτή την εορτή, η οποία επιχειρείται τα τελευταία χρόνια να εισαχθεί και στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση.

Αγαπητοί μου γονείς
και αγαπητά μου παιδιά,

Ας φωτίσουμε τις καρδιές μας με την αγάπη του Χριστού, χωρίς φόβο και πάθος, και ας προσευχόμαστε για όλους τους ανθρώπους, ανεξάρτητα από τις πεποιθήσεις

τους. Ας ζήσουμε μια ζωή γεμάτη φως και αγάπη, ενισχύοντας τους δεσμούς μας με την Εκκλησία, μένοντας βράχοι ακλόνητοι στις αξίες και παραδόσεις που παραλάβαμε από τους Πατέρες μας. Ας είμαστε φως στον

κόσμο, δίνοντας το καλό παράδειγμα, έτσι ώστε όλοι να μπορούν να βρουν παρηγοριά και ελπίδα. Ο Χριστός είναι η μοναδική Αλήθεια και η «Αλήθεια ελευθερώσει ημάς».

Με πατρική αγάπη
Ο Επίσκοπός Σας
+ ο Γόρτυνος και Μεγαλοπόλεως Νικηφόρος

Παραπομπές:

1. <https://www.impantokratoros.gr/85CF6831.el.aspx>
2. <https://www.cretalive.gr/kosmos/i-skoteini-pleyra-toy-halloween-oi-exorkistes-syndeoyne-me-ton-satanismo>
3. <https://choratouaxoritou.gr/?p=373296&cn-reloaded=1>
4. <https://www.meer.com/en/58292-why-christians-should-not-celebrate-halloween>
5. <https://www.triklopodia.gr/γιατί-οι-χριστιανοί-δεν-πρέπει-να-γιορ/>
6. <https://tvxs.gr/istoria/taksidia-sto-xrono/halloween-ti-krybetai-mesa-stin-koyfia-kolokytha/>
7. https://el.wikipedia.org/wiki/Αθεϊστικός_Σατανισμός
8. <https://www.newsbomb.gr/kosmos/story/738642/proin-magissa-apokalyptei-tin-sataniki-teletoyrgia-poy-symvainei-sto-amerikaniko-halloween-video>
9. <https://prostniki.gr/τι-συμβαίνει-με-to-halloween/>
10. <https://orthodoxia.online/απόψεις/η-σατανική-γιορτή-του-halloween-τώρα-και-στην-ε/>
11. <https://katohika.gr/nea-taksi-pragmaton/piso-apo-to-athoo-prosopo-tis-giortis-tou-halloween/>
12. <https://www.dailymail.co.uk/news/article-2050600/Animal-shelters-halt-adoption-black-cats-Halloween-s-approach-fear-animal-abuse.html>

ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΕΣ ΕΚΠΟΜΠΕΣ

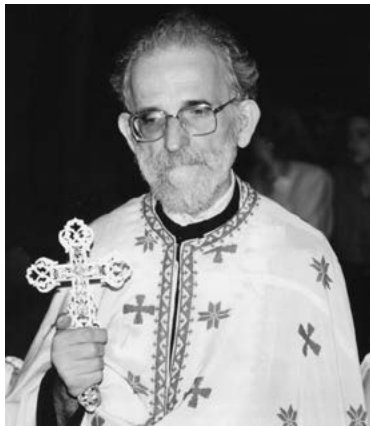
Από τό **Ραδιοφ. Σταθμό της Έκκλησίας της Ελλάδος, 89,5 FM**, μεταδίδεται ή έκπομπή:
«Άλλοτρίωση δόγματος - άλλοτρίωση ήθους». Σάββατο, 14.00-14.30.
Επιμελείται καί παρουσιάζει ό Πρωτοπρ. π. Βασίλειος Γεωργόπουλος.

Από τό **Ραδιοφ. Σταθμό της Πειραϊκής Έκκλησίας,**
91,2 FM, μεταδίδονται οί έκπομπές:

α) **«Αντιαιρετική Δράση», Σάββατο, 12.00-12.45.**

Επιμελούνται καί παρουσιάζουν οί
Πρωτοπρ. π. Κυριακός Τσουρός καί Πρωτοπρ. π. Βασίλειος Γεωργόπουλος

β) **«Σεμινάριο Όρθοδόξου Πίστεως»,**
Σάββατο, Χειμερινή ώρα 18.00-19.00, Θερινή ώρα
16.00-17.00. (Αναμεταδίδονται όμιλίες).



**ΒΙΒΛΙΑ ΠΟΥ ΣΥΝΙΣΤΟΥΜΕ
του π. Αντωνίου Αλεβιζοπούλου
και συνεργατών του**

1. «Η Ὁρθοδοξία μας».
2. «Η Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία. Πίστη-Λατρεία- Ζωή».
3. «The Orthodox Church. Its Faith, Worship and Life».
4. «Η ἀστρολογία στὸ φῶς τῆς Ὁρθοδοξίας».
5. «Ποιμαντική ἀντιμετώπιση τῶν αἱρέσεων καὶ τῆς παραθρησκείας».
6. «Ἐγχειρίδιο αἱρέσεων καὶ παραχριστιανικῶν ομάδων», (ἔκδ. Γ').
7. «Πεντηκοστιανοὶ καὶ Ὁρθοδοξία».
8. «Μετενσάρκωση ἢ Ἀνάσταση; Ὁρθόδοξη θεώρηση τοῦ Κακοῦ», (ἔκδ. Β').
9. «Ἀποκρυφισμός, Γκουρουϊσμός, “Νέα Ἐποχή”», (ἔκδ. Γ').
10. «Διαλογισμὸς ἢ προσευχή; Ὁρθόδοξη θεώρηση».
11. «Η Λατρεία τῆς “Σκοπιᾶς”», (τόμος Α').
12. «Μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά καὶ Ὁρθοδοξία», (τόμος Γ').
13. «Η χαμένη ἀθωότητα. Περιπλανήσεις σὲ δρόμους τοῦ Ἑωσφόρου».
14. «Νεοφανεῖς αἱρέσεις-Καταστροφικὲς Λατρεῖες στὸ φῶς τῆς Ὁρθοδοξίας».
15. «Ἐγκληματικὸ δόγμα. Ἐμπειρίες πρώην σατανιστῶν».
16. «Ὅμαδες ἀσυμβίβαστες μετὰ τὴν Ὁρθόδοξη πίστη», ἔκδ. Ζ' Πανορθόδοξου Συνδιασκέψεως (Ἀλίαρτος 20-26/9/1995).
17. «Ναζισμὸς μετὰ ἄλλο πρόσωπο. Μεθοδεύσεις ὁλοκληρωτικῶν αἱρέσεων καὶ παραθρησκευτικῶν ομάδων».
18. «Ἀντιμετώπιση τῶν αἱρέσεων. Προβληματική καὶ στρατηγική».
19. «Νεοσατανισμός. Ὁρθόδοξη θεώρηση καὶ ἀντιμετώπιση».
20. «Ἀντιμετώπιση τῶν αἱρέσεων καὶ τῆς παραθρησκείας. Πρακτικὸς ὁδηγὸς γιὰ τὴν οἰκογένεια».
21. «Τὸ Νόημα τῆς ζωῆς στὸ φῶς τῆς Ὁρθοδοξίας».
22. «Καταστροφικὲς λατρεῖες στὸ φῶς τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ ἡ νομικὴ ἀντιμετώπισή τους».
23. «Αὐτογνωσία, αὐτοπραγμάτωση, σωτηρία».
24. «Ρωμαιοκαθολικισμός, Προτεσταντισμός καὶ Ὁρθοδοξία».

25. «Ἀφιέρωμα στὸν π. Αντώνιο Αλεβιζόπουλο» ἔκδ. Π.Ε.Γ.
26. Μοναχῆς Ἀντωνίας, «Νεοπεντηκοστιανοὶ στὴν Ἑλλάδα», ἔκδ. Π.Ε.Γ.
27. Νικολάου Σταυριανίδη, «Θρησκευτικὴ Ἐλευθερία», ἔκδ. Π.Ε.Γ.
28. Νικολάου Σταυριανίδη, «Θεοσοφία – “Νέα Ἐποχή”», ἔκδ. Π.Ε.Γ.
29. Κωνσταντίνου Γρηγοριάδη, «Σχεδιάγραμμα Ὁρθόδοξου Κατηχήσεως», ἔκδ. Π.Ε.Γ.
30. Ἰωάννου Μηλιῶνη, «Ναὶ ἢ ΟΧΙ στὸ Χάρι Πότερ;», ἔκδ. Π.Ε.Γ. (ἔκδ. Δ').
31. Λεωνίδου Ἰ. Φιλιππίδου. «Ἡ Παγκόσμιος προσδοκία Θεανθρώπου Λυτρωτοῦ», ἔκδ. Π.Ε.Γ.
32. Κωνσταντίνου Γρηγοριάδη, «Ἡ Ἁγία καὶ Μεγάλῃ Ἑβδομάς», ἔκδ. Π.Ε.Γ.
33. «Ὁ ἀποκρυφισμὸς στὸ φῶς τῆς Ὁρθοδοξίας», (τεύχη 1-20 σὲ 5 τόμους), ἔκδ. Π.Ε.Γ.
34. «Σατανιστικὲς παγίδες» (σειρά Β'), ἔκδ. Π.Ε.Γ.
35. Κυριακού Κυριαζόπουλου, «Σαηντολογία», ἔκδ. Π.Ε.Γ.
36. Κωνσταντίνου Χολέβα, «Ποιοὶ καὶ γιατί ἀμφισβητοῦν τὴν Ἑλληνορθόδοξη παράδοση;», ἔκδ. Π.Ε.Γ.
37. Ἄννας Μπουρδάκου, «Μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά. Ἀπὸ τό Α στοῦ Ω», ἔκδ. Π.Ε.Γ.
38. π. Κυριακοῦ Τσουροῦ, «Ὁ Νεοπαγανισμὸς τῆς “Νέας Ἐποχῆς”», ἔκδ. Π.Ε.Γ.
39. Χρήστου Ταγαράκη, «Εἶναι ἡ γιόγκα σωματικὴ ἀσκήση-γυμναστική;», ἔκδ. Π.Ε.Γ.
40. Κωνσταντίνου Παπαχριστοδοῦλου, «Προφῆτες καὶ ψευδοπροφῆτες», ἔκδ. Π.Ε.Γ.

Βιβλία ἄλλων ἐκδόσεων τοῦ συνιστοῦμε

1. π. Κυριακοῦ Τσουροῦ, «Σύγχρονες αἱρέσεις καὶ “Νέα Ἐποχή”. Ποιμαντικὴ προσέγγιση - Ὁρθόδοξη ὁριοθέτηση», ἔκδ. Ἑννοια.
2. π. Χρυσοστόμου Μαϊδῶνη, Ὁριοθέτηση πίστεως, Ἀρναία 2007.
3. πρωτ. Βασιλείου Γεωργοπούλου, «Ἡ αἵρεση τῶν Μαρτύρων τοῦ Ἰεχωβά. Τί πρέπει νὰ γνωρίζουμε», ἔκδ. Ἱερᾶς Μητροπόλεως Τριφυθοῦντος.
4. «Ἡ Ὁμοιοπαθητικὴ ἀσυμβίβαστη μετὰ τὴν Ὁρθόδοξη Πίστη», ἔκδ. Π.Ε.Γ Βορείου Ἑλλάδος, (ἐξαντλήθηκε). Ὑπάρχει στὴν ἰστοσελίδα: www.orthodoxnet.gr/modules.php?op=modload&name=News&file=article&sid=41
5. Μοναχοῦ Ἀρσενίου Βλιαγκόφτη, «Σύγχρονες Αἱρέσεις. Μὴ πραγματικὴ ἀπειλή», ἔκδ. Παρακαταθήκη (τηλ. 2310 222511).
6. Βουδιστικὲς αἱρέσεις στὸ φῶς τῆς Ὁρθοδοξίας», ἔκδ. Παρακαταθήκη (τηλ. 2310 222511).

Τὰ βιβλία διατίθενται στὰ βιβλιοπωλεῖα. Ἄν δὲν τὰ βρίσκετε μπορεῖτε νὰ ἀπευθυνθεῖτε στὴν Π.Ε.Γ. τηλ. 210 6396665, προκειμένου νὰ σᾶς ἀποσταλοῦν ἐπὶ ἀντικαταβολῇ.

ΚΟΥΠΟΝΙ ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΑΣ

Πρός ΠΕΓ
Μεσογείων 429
Άγία Παρασκευή, Τ.Κ. 153 43
Τηλ.: 210-63.96.665, FAX: 210-60.82.219

Παρακαλώ νά μου στείλετε τό/ά βιβλίο/α
.
.
.

στήν παρακάτω διεύθυνση μου:

Επώνυμο: Όνομα:
Όδός & αριθμός:
Ταχ. Κωδ. & Πόλη: Τηλ.:

Παρακαλώ όπως μου αποσταλούν επί αντικαταβολή.

Ό παραγγέλλων

.

Ό ΔΙΑΛΟΓΟΣ κυκλοφορεί καί αποστέλλεται ΔΩΡΕΑΝ.

ΚΟΥΠΟΝΙ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΣ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ ΜΑΣ*

Πρός ΠΕΓ
Μεσογείων 429
Άγία Παρασκευή, Τ.Κ. 153 43
Τηλ.: 210-63.96.665, FAX: 210-60.82.219

Παρακαλώ, μέ ενδιαφέρει νά μου αποστέλλετε τό περιοδικό «ΔΙΑΛΟΓΟΣ» στην παρακάτω διεύθυνση μου:

Επώνυμο: Όνομα:
Όδός & αριθμός:
Ταχ. Κωδ. & Πόλη: Τηλ.:

* Συμπληρώνεται σέ περίπτωση αλλαγής διεύθυνσεως ή έγγραφης νέου παραλήπτου.

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΕΝΩΣΗ ΓΟΝΕΩΝ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΟΡΘΟΔΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΑΤΟΜΟΥ

Τ.Θ. 60120

153 10 ΑΓΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ

ΠΛΗΡΩΜΕΝΟ ΤΕΛΟΣ
Ταχ. Γραφείο Γλυκών Νερών
Αριθμός Αδείας 104



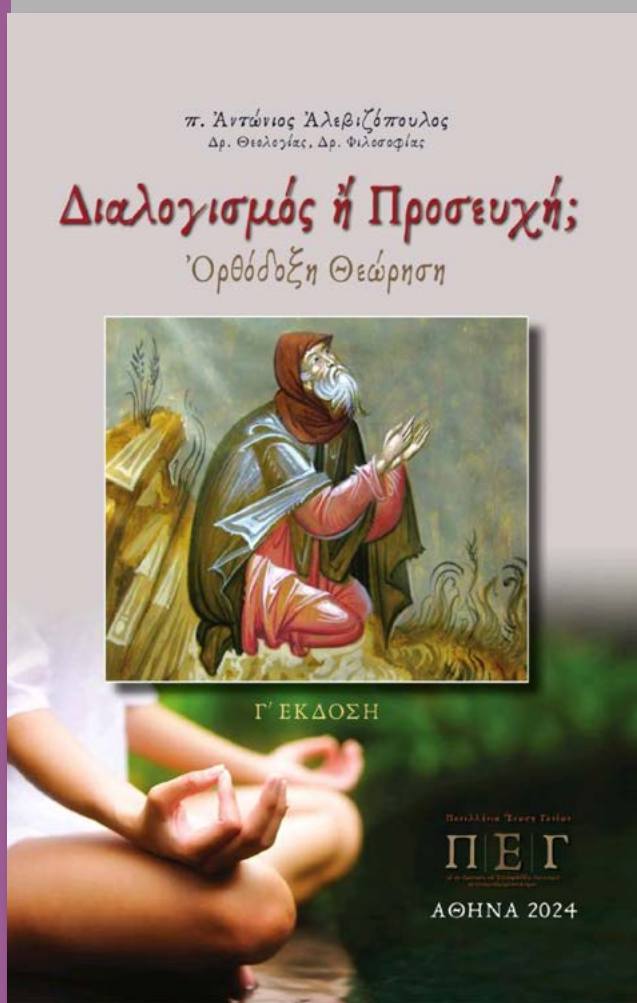
Κωδικός: 4981 ΕΝΤΥΠΟ ΚΛΕΙΣΤΟ - ΑΡΙΘ. ΑΔΕΙΑΣ 528/95

Διαλογισμός ή Προσευχή; Ὁρθόδοξη Θεώρηση

Στὰ ὑπαρξιακὰ κενὰ τῆς κοινωνίας μας ὑπάρχουν σήμερα πολλές «προσφορές». Μία ἀπὸ αὐτὲς εἶναι ὁ διαλογισμός, πὺν προβάλλεται, σὲ ποικίλες μορφές, ἀπὸ διάφορες ὁμάδες ὡς «μοναδική λύση» στὰ προβλήματα τοῦ ἀνθρώπου.

Οἱ ὁμάδες αὐτές, κυρίως ἀσιατικῆς προέλευσης, γιὰ τὴν προπαγάνδα τους στὴ Δύση, χρησιμοποιοῦν χριστιανικοὺς ὅρους καὶ συγχέουν τὸ διαλογισμό μὲ τὴν προσευχή, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ φέρνουν σύγχυση. Ἄλλες ὁμάδες παραμερίζουν τὸ θρησκευτικὸ στοιχεῖο τοῦ διαλογισμοῦ ἢ δὲν τὸ ἐμφανίζουν στὰ πρῶτα στάδια. Δὲν παραλείπουν ὅμως νὰ κρατήσουν πολλὰ ἀπὸ τὰ βασικὰ σύμβολα καὶ μυητικὰ τελετουργικὰ τῶν γκουρουϊστικῶν ὁργανώσεων ἀπὸ τίς ὁποῖες ἄμεσα ἢ ἔμμεσα προῆλθαν.

Μὲ τὸ βιβλίο αὐτό, ὁ π. Ἀντώνιος Ἀλεβιζόπουλος, γνωστὸς ἀπὸ πολλὰ ἔργα του στὸ χῶρο τῶν αἱρέσεων καὶ τῆς παραθρησκείας, ὀριοθετεῖ τὴν περὶ προσευχῆς διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἀποδεικνύει, μὲ πολλὰ στοιχεῖα, ὅτι δὲν ὑπάρχει καμία σχέση ἀνάμεσα στὴν προσευχή καὶ τὸ διαλογισμό.



**Κυκλοφορεῖ ἡ Γ' Ἐκδοση
(Ἐπαυξημένη)**

**ΠΡΟΜΗΘΕΥΘΕΙΤΕ ΤΟ
ΑΠΟ ΤΑ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ,
ἢ τὴν Π.Ε.Γ., τηλ. 210 6396.665.**